

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 17/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om el- och naturgasmarknaden

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 april 2013 regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om el- och naturgasmarknaden (RP 20/2013 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotion: Lag om ändring av elmarknadslagen (LM 4/2012 rd — Lea Mäkipää /saf), som remitterades till utskottet den 14 mars 2012.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har miljöutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (MiUU 7/2013 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Esa Härmälä och regeringsråd Arto Rajala, arbets- och näringsministeriet
- marknadsrättsdomare Jaakko Ritvala, marknadsdomstolen
- gruppchef Simo Nurmi, Energimarknadsverket
- biträdande direktör Valtteri Virtanen och jurist Jukka Kaakkola, Konkurrens- och konsumentverket

- direktör Risto Leukkunen, Försörjningsberedskapscentralen
- energiingenjör Kalevi Luoma, Finlands Kommunförbund
- teknologichef Seppo Hänninen, Teknologiska forskningscentralen VTT
- projektchef Tuomo A. Rytkölä, projektet Tornio ManGa LNG
- verkställande direktör Tapani Liuhala och kommunikationsdirektör Heini Kuusela-Opas, Elenia Oy
- verkställande direktör Jukka Ruusunen och direktör Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj
- direktör för samhällskontakter Esa Hyvärinen, Fortum Abp
- direktör Ari Koponen, Fortum Sähkösiirto Oy
- direktör för planering av affärsverksamhet Christer Paltschik, Gasum Oy
- verkställande direktör Risto Harjanne, Helen Elnät Ab
- verkställande direktör Risto Pietilä, Infratek Finland Oy
- direktör Jukka Kaarre, Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkö
- verkställande direktör Ari Tolonen, Landis+Gyr Oy
- verkställande direktör Arto Gylén, PKS Sähkösiirto Oy
- verkställande direktör Mikko Rintamäki, Suomen ElFi Oy
- verkställande direktör Perttu Rinta, Suur-Savon Sähkö Oy

- verkställande direktör Juha Lindholm, Vatajankosken Sähkö Oy
- ordförande för Finansbranschens Centralförbunds finansbolagsdirektion, verkställande direktör Vesa Kantee, Handelsbanken Finans Abp
- direktör för elnässektorn Kenneth Hänninen, ledande expert Pertti Lindberg och rådgivande jurist Eeva Kurkirinne, Finsk Energiindustri rf
- ekonomisk expert Martti Luukko, Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry
- styrelseledamot Tony Eklund, Lokalkraft rf
- verkställande direktör Hannu Kauppinen, Suomen Kaasuyhdistys ry
- styrelsesuppleant Olli Hagqvist, Finska vindkraftföreningen rf
- professor Jarmo Partanen, Villmanstrands tekniska universitet.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- inrikesministeriet
- jord- och skogsbruksministeriet
- kommunikationsministeriet
- Finansinspektionen
- Haminan Energia Oy
- Finlands Egnahemsförbund rf
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
- Oljebranschens Centralförbund rf
- Suomen Biokaasuyhdistys ry
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att det stiftas en elmarknadslag, en lag om ändring av naturgasmarknadslagen, en lag om tillsyn över el- och naturgasmarknaden samt en lag om Energimarknadsverket. Samtidigt upphävs den gällande elmarknadslagen och lagen om Energimarknadsverket. I propositionen ingår dessutom förslag till ändring av fyra ytterligare lagar.

Det huvudsakliga syftet med propositionen är att sätta i kraft de ändringar som Europeiska unionens tredje inre marknadspaket för energi kräver i den nationella lagstiftningen om el- och naturgasmarknaden. Det andra viktiga syftet med propositionen är att öka den nuvarande eldistributionssäkerheten och höja servicenivån vid omfattande störningar i synnerhet i tätorter på landsbygden och i glesbygden så att de motsvarar de ökade krav som distributionsnätens kunder och samhällsfunktionerna ställer. Ett ytterligare syfte är att uppdatera den svårtolkade och delvis föråldrade lagstiftningen om elmarknaden och tillsynen över el- och naturgasmarknaden.

I elmarknadslagen föreskrivs om åtskiljande av ägandet i fråga om stamnätsinnehavare. Iakt-

tagandet av bestämmelserna om åtskiljande av ägandet i fråga om stamnätsinnehavare tillses inom förfarandet för säkerställande av stamnätsinnehavarens oberoende. Det föreslås att till elmarknadslagen fogas en definition av stamnät samt en bestämmelse om den systemansvariga stamnätsinnehavarens ansvarsområde. Dessutom föreslås mera exakta bestämmelser om utvecklandet av stamnätet och om transparens vid utarbetandet av stamnätsinnehavarnas investeringsplaner.

Genom propositionen främjas tillträdet till el- och naturgasnäten. Det föreslås att elmarknadslagens definition av anslutningsledning utvidgas till att omfatta gemensamma anslutningsledningar för flera kraftverk. Genom förslaget underlättas företagets och företagarnas möjligheter att konkurransutsätta elanskaffningen i fastigheter, där fastighetsinnehavaren har begränsat elförsäljningen till endast den aktör som fastighetsinnehavaren anvisat. Till naturgasmarknadslagen fogas bestämmelser om tillträdet till nät för gas från förnybara energikällor.

I propositionen föreslås bestämmelser om förbättrande av elnätens leveranssäkerhet och om effektivisering av elnätinnehavarnas bered-

skap. Distributionsnätet ska planeras, byggas och upprätthållas så att fel i distributionsnätet som uppkommit till följd av storm eller snöbelastning inte orsakar avbrott i eldistributionen på över sex timmar för kunder inom detaljplaneområden eller annanstans avbrott på över 36 timmar. När det gäller skärgården kunde man ha en leveranssäkerhet som grundar sig på de lokala förhållandena. Distributionsnätsinnehavaren ska uppfylla kraven stegvis inom loppet av 15 år. Också driftssäkerheten för stamnätet och högspänningsdistributionsnäten preciseras. För elnätsinnehavarna föreskrivs en allmän beredskapsskyldighet för störningar under normala förhållanden och undantagsförhållanden. För distributionsnätsinnehavare fastställs dessutom en skyldighet att ge kunderna information om hur länge störningen i eldistributionen beräknas pågå och när eldistributionen beräknas vara normaliserad. Det föreslås att standardsättningarna till kunderna för elavbrott höjs.

Dessutom föreslås preciseringar till rättigheterna för de konsumenter som använder el och naturgas. Det ska bli lättare att byta elförsäljare genom att man slopar distributionsnätsinnehavarens rätt att ta ut avgift för extra mätaravläsning. Distributionsnätsinnehavarna samt detaljförsäljarna av el och naturgas förutsätts ge tilläggsinformation till sina kunder i samband med att avtal ingås samt i fakturor och varningar om avbrott. I propositionen föreslås också ändringar i energifaktureringen. Ett fel i faktureringen ska anses som ett fel i tjänsten. Förhandsbetalningarna ska i tillräcklig hög grad återspegla den kalkylerade sannolika förbrukningen. Konsumenterna ska erbjudas alternativa betalningssätt för betalningen av elräkningar. När avtalsförhållandet upphör ska konsumenten få slutfakturan

inom sex veckor. Det föreslås att till naturgasmarknadslagen fogas en bestämmelse om naturgasförbrukarens rätt att få tillgång till sina förbrukningsuppgifter.

Det föreslås vidare att till naturgasmarknadslagen fogas bestämmelser om skyldigheterna för innehavare av naturgaslager och anläggningar för kondenserad naturgas och om tillträde till dessa anläggningars stödtjänster samt om tillsynen över verksamhetsutövarna. För att säkerställa överföringsnätsinnehavarens oberoende ska det göras en särskild bedömning av leveranssäkerheten, om överföringsnätsinnehavaren börjar kontrolleras av personer från tredjeländer. Iakttagandet av bestämmelsen tillses inom förfarandet för säkerställande av överföringsnätsinnehavarens oberoende.

Energimarknadsverkets uppgifter, befogenheter och oberoende harmoniseras i överensstämmelse med kraven i unionens lagstiftning. Dessutom införs i lagstiftningen bestämmelser om påföljdsavgift för brott mot el- och naturgasmarknadslagstiftningen. I de föreslagna lagarna utfärdas bestämmelser om bevarande av uppgifter gällande el- och gasförsäljarnas energileveransavtal och affärstransaktioner som ansluter till energiderivat samt behörighet att utöva tillsynssamarbete med tillsynsmyndigheter.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

Lagmotionen

I lagmotionen föreslås en ändring i elmarknadslagen som ger elanvändarna större rätt till skadestånd när avbrott i eldistributionen åsamkar dem skada.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagen godkänns utifrån propositionen och att lagmotionen förkastas.

Utgångspunkter

Vi har här att göra med en stor reform där de materiella bestämmelserna är uppbyggda kring två helheter. Det handlar dels om att nationellt ge-

nomföra EU:s tredje inre marknadspaket¹, dels att förbättra elleveranssäkerheten för att eldistributionen ska fungera bättre än nu även vid omfattande störningar.

Avsikten med lagstiftningen och linjevallet för genomförandet är enligt utskottet på det hela taget bra. Trots det föreslår utskottet en lång rad ändringar, företrädesvis i bestämmelserna om leveranssäkerhet. Ändringarna syftar framför allt till att hålla propositionens kostnadseffekter i styr.

Tredje inre marknadspaketet

De centrala, i EU-lagstiftningen förankrade ändringarna i propositionen gäller bestämmelserna om stamnätet och om detaljförsäljning och distribution. I förslaget föreskrivs bl.a. om åtskiljande av ägandet i fråga om stamnätsinnehavare och definieras stamnätet samt anges vem som ska ansvara för att utveckla det. Ändringarna i naturgasmarknadslagen gör det lättare för biogas att få nättillträde. I och med att Energimarknadsverket får omfattande befogenheter blir också tillsynen över el- och naturgasmarknaden effektivare. Vidare får konsumenterna större rättigheter bl.a. när det gäller faktureringen.

Kommissionen har i två fall väckt talan mot Finland om det nationella genomförandet av det inre marknadspaketet². En avsevärd del av utskottets förslag siktar till att undanröja de brister som påtalas av EU. Ett utförligare referat av ändringarna ingår i detaljmotiven.

Definitionen av stamnät

En fråga som utskottet diskuterat alldeles särskilt i samband med genomförandet av inre marknadspaketet är den föreslagna definitionen av stamnät (31 § i lagförslag 1). Den gällande elmarknadslagen saknar en sådan definition. Utskottet konstaterar att det finns ett uppenbart behov av att särskilja stamnät och regionnät. Det oklara läget har ofta lett till tolkningsproblem.

Det behövs en entydig definition också för att elmarknadsdirektivets krav på stamnätsverksamheten ska kunna genomföras.

Under beredningen framkastades olika åsikter om hur man bör hantera de kraftigaste radiella ledningarna med en spänning på 220 och 400 kilovolt som förenar distributionsnätet med stamnätet. Enligt propositionen hör alla sådana här ledningar, såväl i maskade som radiala nät, som förenar nät med varandra till stamnätet, om de har en spänning på minst 110 kilovolt. En del sakkunniga har ansett att endast ledningar i maskade nät bör omfattas av definitionen.

Definitionens räckvidd är relevant inte bara för utvecklingsansvaret utan också för kostnadsfördelningen för nätet. Alla elanvändare svarar för kostnaderna för stamnätet medan kostnaderna för ett regionnät fördelas endast mellan de kunder som anslutit sig till respektive nät. Som en direkt konsekvens av lagförslaget skulle ca 14 ledningar (med en sammanlagt längd på 320 kilometer) försvinna från stamnätet och ersättas av 3 ledningar (med en sammanlagd längd på ca 200 kilometer). På längre sikt är det sannolikt att stora belastningskoncentrationer en efter en kommer att anslutas till stamnätet.

Med stöd av inkommen utredning anser utskottet propositionen vara motiverad i sin föreslagna form. Stamnätet bör i största möjliga utsträckning förena belastnings- och produktionskoncentrationerna jämnt över hela fastlandet. Beslut om ändringar i stamnätets omfattning ska fattas från fall till fall. De ändringar som görs ska grunda sig på principerna för definitionen av stamnätet och på nationella nätplaner och preciserande regionala nätplaner som upprättats av stamnätsinnehavaren. Det vilar på Energimarknadsverkets ansvar att övervaka planerna för utvecklande av nätet och vid behov ingripa mot projekt som saknar rättslig grund.

Fakturering

Elmarknads- och naturgasmarknadsdirektiven kräver att kunderna ska erbjudas alternativa betalningssätt. Som obligatoriska alternativ föreslår regeringen (57 och 68 § i lagförslag 1 och 4 kap. 3 § i lagförslag 2) åtminstone ett alterna-

¹ innehåller el- och naturgasdirektiven från 2009

² mål C-109/13 och C-111/13

tiv som baserar sig på förbrukning per faktureringsperiod och ett alternativ som baserar sig på jämnstora betalningsposter grundade på konsumentens kalkylerade sannolika årliga elförbrukning. Det förstnämnda alternativen används allmänt redan nu, och detta alternativ i kombination med möjligheten att i realtid följa elförbrukningen stöder enligt utskottet bra bl.a. målen för energisparande och energieffektivitet. Med en fakturering baserad på jämnstora betalningsposter har man velat ta hänsyn till dem som har eluppvärmning och de stora variationerna i elförbrukningen beroende på uppvärmningsbehovet. En del konsumenter har haft svårigheter att bereda sig på vintersäsongens stora elfakturor.

Principen i propositionen är i och för sig berättigad. Men i samband med ärendebehandlingen framgick det att obligatorisk fakturering i jämnstora poster kan kräva stora investeringar i elbolagens datasystem och medföra oproportionellt stora kostnader i förhållande till den genererade nyttan. Dessutom är antalet kunder som valt sådan fakturering relativt få, och deras behov kan tillgodoses på annat sätt. Under utskottsbehandlingen framhölls det bl.a. att elbolag och kreditinstitut kunde samarbeta, vilket skulle möjliggöra lösningar till skäligare kostnader än fakturering i jämnstora poster.

För att faktureringen i jämnstora poster inte ska åsamka kunderna onödiga kostnader, föreslår utskottet att faktureringsbestämmelsen ändras så att kunderna fortsatt har möjlighet att välja. Utskottet väger i sina ändringsförslag jämnt mellan kundernas och bolagens behov men tar också hänsyn till EU-lagstiftningen. Även efter ändringen bör konsumenterna erbjudas olika betalningssätt, men de obligatoriska alternativen stryks i bestämmelserna. De erbjudna betalningssätten får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. För betalningssättsservicen får tas ut avgifter hos kunderna. Då får i villkoren för betalningssätten även beaktas skäliga skillnader i de kostnader som innehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Som oskälig skillnad

i avgiftskostnaderna anses också fall där avgifterna är så stora att de utgör ett reellt hinder för att använda ett visst betalningssätt. Det skulle exempelvis vara diskriminerande att ha avgifter bara för vissa betalningssätt.

Leveranssäkerhet

I internationell jämförelse ligger leveranssäkerheten i våra elnät på en ypperlig nivå. Men å andra sidan visar Energimarknadsverkets statistik att avbrotten i eldistributionen och avbrottens antal inte just alls minskat på 2000-talet trots ny lagstiftning och legislativa incitament. De extrema väderfenomen vi upplevt under de senaste åren har också visat att nätet är sårbart. Regeringen nämner i propositionen de skador som stormarna som drog fram över sydvästra och södra Finland i december 2011 vållade och de påföljande elavbrotten som i de längsta fallen varade i 15 dygn.

Ett av propositionens huvudsyften är att förhindra liknande långa störningar i eldistributionen och på så vis jämställa landets olika delar vad leveranssäkerheten beträffar. Leveranssäkerheten kommer att öka särskilt i glesbygden och i tätorter på landsbygden.

Utskottet ger sitt fulla stöd för regeringen. I vårt allt mer elberoende samhälle drabbas såväl elanvändare som samhället i stort av kännbara kostnader när avbrotten i eldistributionen blir långa. Å andra sidan kräver en rejäl förbättring av leveranssäkerheten stora investeringar. Utskottet föreslår nedan ändringar som gör att kostnaderna för att genomföra målen kan begränsas och bli skäligare.

Extrema väderfenomen

Förslagen som ska förbättra leveranssäkerheten bygger på antagandet om fortsatta extrema väderfenomen som t.o.m. kan bli vanligare. Forskningen inom området bekräftar antagandet.

Risken för vindar som faller skog antas öka i Finland. Visserligen är förändringssignalerna små i färskastudier där man använt globala kli-

matmodeller och medelvärden³. Men det ligger stor osäkerhet i medelvärden, och det är möjligt att resultaten gällande risken för hårda vindar kan vara underskattade⁴. Genom att kombinera starkare vindar med minskad tjäle och varierande snöbelastningar får man klart för sig att risken för fallande och knäckta träd inte kommer att försvinna utan snarare öka i landets södra, västra, mellersta och östra delar ända till seklets mitt. I norr visar studier att riskerna ökar tydligare under seklets senare hälft⁵.

Forskare menar att det redan finns tecken på att temperaturen stiger i Finland, vilket innebär senare vintrar och tjälbildning. Tjäl djupet tros minska och tjältiden bli kortare. Dessutom talar tecknen för att risken för tjällossning ökar, och då kan drivningen och bl.a. röjningen efter stormar blir svårare då marken inte bär. I takt med klimatuppvärmningen accelererar skogstillväxten hos oss⁶. Därtill kommer att ju längre växtperioden blir, desto lättare faller eller knäcks även lövträd. Detta kan påverka stormskadornas omfång särskilt i södra och västra Finland. Man räknar med att snöbelastningen kan bli stor vissa vintrar i landets södra, mellersta och östra delar fastän snömängderna i snitt minskar i och med klimatuppvärmningen⁷.

Utskottet anser att forskningsrönen talar för att den föreslagna lagstiftningen behövs.

Kvalitetskrav i fråga om distributionsnätets funktion

I 51 § i lagförslag 1 föreskrivs om hur leveranssäkerheten i distributionsnätet ska bli bättre⁸. Paragrafen kompletterar skyldigheten enligt 19 § att utveckla nätet, som innefattar beredskap för alla normala klimatologiska störningar (t.ex.

regn, översvämningar och stigande havsvattenstånd). Som särskilt krav i den föreslagna 51 § gäller att ha beredskap för fel i distributionsnätet till följd av storm eller snöbelastning så att elavbrotten inte överskrider tiderna i paragrafen. Regleringen gäller bara väderfenomenen vind och snö, men inte t.ex. onormalt kraftigt underkyllt regn. Genom att utesluta det sistnämnda fenomen har regeringen velat minska kostnaderna som följer av den nya lagstiftningen. Om bestämmelsen skulle täcka in underkyllt regn, skulle det krävas en nästan total kabelfiering av elnätet.

Enligt bestämmelsen måste man ha beredskap för väderfenomen vind och snö så att eldistributionen inte avbryts för mer än 6 timmar inom detaljplaneområde och mer än 36 timmar på annat håll. Slutförbrukarna har emellertid rätt till standardersättning för avbrott i eldistributionen eller elleveranser redan efter ett tolv timmars avbrott (100 §).

De höga kvalitetskraven kommer att kräva stora investeringar i distributionsnätet. Som regeringen påpekar i propositionen (s. 100) bestämmer nätinnehavarna själva om de metoder de använder för att uppfylla dessa kriterier. Utskottet vill inskräpa att regleringen inte kräver att ledningarna kabelfieras, låt vara att man inom de skogrikaste områden inte helt kan undvika det. Andra, betydligt billigare metoder för att fullfölja skyldigheterna kan i enskilda fall var t.ex. att dra ledningar längs vägar, öka brytarna i terrängen, automatiken och de fjärrstyrda fränskiljarna, bygga reservförbindelser och använda aggregat och reservkraft. De olika metoderna hänger samman med utvecklingsplanerna som behandlas nedan. Energimarknadsverket kan för sin del driva på effektivare metoder med hjälp av effektiviseringsmål (10 § i lagförslag 3).

Bedömningarna av hur stora investeringskostnader propositionen drar med sig varierar stort,

³ Gregow, H., Ruosteenoja, K., Pimenoff, N. and Jylhä, K. 2012. Changes in the mean and extreme geostrophic wind speeds in Northern Europe until 2100 based on nine global climate models. *International Journal of Climatology*, 32, 1834–1846. doi: 10.1002/joc.2398

⁴ Gregow, H. 2013. Impacts of strong winds, heavy snow loads and soil frost conditions on the risks to forests in Northern Europe. PhD thesis. Finnish Meteorological Institute contributions, 94, pp. 178

⁵ Gregow, H., Peltola, H., Laapas, M., Saku, S., Venäläinen, A. 2011. Combined occurrence of wind, snow loading and soil frost with implications for risks to forestry in Finland under the current and changing climatic conditions. *Silva Fennica*, 45(1), 35-54

från propositionens ca 3,5 miljarder ända upp till 5,5 miljarder euro. Arbets- och näringsministeriet kalkylerar med att en större leveranssäkerhet i snitt kommer att sätta ett 8—10 procents höjningstryck på det totalpris elanvändarna betalar. Kostnaderna skulle enligt propositionen stiga stegvis under en övergångsperiod på 15 år.

Behoven att utveckla nätet varierar i olika delar av landet och följaktligen kommer kostnadsfördelningen mellan slutförbrukarna att bli olika. Arbets- och näringsministeriet tror att 24 distributionsnätinnehavare kommer att ha en genomsnittligt större press på sig att höja överföringspriserna⁹. Om man utgår från en genomsnittlig höjning med 1,2 cent per kilowattimme, kan den bli ca 4,5 cent för en del elanvändare. Under utskottsbehandlingen framkom stark oro för att regleringen kan leda till stor prishöjning på el för en del konsumenter. Dessutom kommer konsumentkostnaderna att stiga när behovet att utveckla elnätet i många fall gäller områden med långa avstånd och få elanvändare. Kostnaderna i förhållande till antalet betalare kan då bli höga.

Investeringskostnaderna kompenseras av de direkta och indirekta nytta som propositionen genererar när kostnaderna och skadorna till följd av avbrott i eldistributionen minskar markant. Enligt arbets- och näringsministeriets bedömning kommer olika skador till följd av avbrott att kosta ca 3 miljarder euro under en övergångsperiod på 15 år, under förutsättning att leveranssäkerheten håller nuvarande nivå. Med beaktande av utskottets förslag till avsevärt längre övergångsperioder kommer propositionens kostnadskompenserande effekt att bli avsevärt större än vad ovan angivits. Propositionen har inte bara direkta effekter utan kommer också indirekt att få bl.a. datakommunikationerna att fungera bättre,

eftersom den tillgång på el som basstationerna kräver kan tillgodoses bättre när kvalitetskraven är uppfyllda.

Fördelarna är odiskutabla, men utskottet ser trots allt med stort allvar på hur mycket kostnaderna beräknas stiga. Även om kostnaderna stiger kraftigast där leveranssäkerheten ökar mest och fördelarna därmed är störst, har utskottet i sina förslag sökt efter utvägar att minska kostnadsbördan utan att ge avkall på propositionens mål. Utskottet har bl.a. valt att förlänga övergångstiderna rejält (119 § i lagförslag 1), begränsa kvalitetskravskriteriets räckvidd (51 § i lagförslag 1) och, som ovan refererat, ändra faktureringsbestämmelserna (57 och 69 § i lagförslag 1 och 4 kap. 3 § i lagförslag 2).

Kvalitetskravens räckvidd. Redan propositionen begränsar kvalitetskravens räckvidd så att beredskapen på vissa villkor kan ligga på en lägre nivå när det gäller öar (51 § 2 mom. i lagförslag 1). Dessutom anser utskottet, stödande sig på inkommen utredning, det lämpligt att göra undantag från leveranssäkerhetskraven för driftsställen i glesbygden där kostnaderna för de investeringar som krävs för att uppfylla kraven skulle bli exceptionellt höga till följd av det långa avståndet till andra driftsställen. Ett ytterligare krav är att driftsställets elförbrukning under flera år (de tre föregående kalenderåren) varit mycket liten (högst 2 500 kilowattimmar per år). Båda undantagen i 2 mom. gäller endast driftsställen utanför detaljplaneområden.

Utskottets ändringsförslag innebär att man slipper göra investeringar vars kostnader inte står i rimlig proportion till de fördelar investeringarna skulle ge. Det typiska undantaget skulle vara fritidsbostäder. Den årliga energiförbruk-

⁶ Peltola, H., Ikonen, V-P., Gregow, H., Strandman, H., Kilpeläinen, A., Venäläinen, A., Kellomäki, S. 2010. Impacts of climate change on the forest dynamics and timber production with implications on the regional risks of wind-induced damage to forests in Finland. *Forest Ecology and Management*, 260 (5), 833—845 ja Ruuhela, R. (toim.) 2012: Miten väistämättömään ilmastonmuutokseen voidaan varautua? — yhteenveto suomalaisesta sopeutumistutkimuksesta eri toimialoilla. MMM:n julkaisu 6/2011

⁷ Kilpeläinen, A., Gregow, H., Strandman, H., Kellomäki, S., Venäläinen, A. ja Peltola, H. 2010. Impacts of climate change on the risk of snow-induced forest damage in Finland. *Climatic Change*, 99 (1—2), 193—209 ja Gregow jfr fotnot 5

⁸ Kvalitetskraven i fråga om högspänningsdistributionsnätets funktion regleras särskilt (50 § i lagförslag 1)

⁹ Det finns totalt 85 distributionsnätinnehavare.

ningsgränsen borgar för att eluppvärmda driftsställen i permanent bruk inte omfattas av undantaget. Ändringen kommer inte att försämra elkvaliteten på dessa driftsställen utan den kommer att hålla samma standard (SFS-EN 50160) som på andra driftsställen. Nätinnehavaren binds av den generella skyldigheten att utveckla nätet (19 § i lagförslag 1) också i fråga om dessa driftsställen. I utvecklingsplanen bör anges att undantag gjorts från kriterierna (52 § i lagförslag 1), och då kan Energimarknadsverket ta ställning till tillämpningen om så behövs.

Utvecklingsplan. En utvecklingsplan för distributionsnät ska hjälpa att kontrollera att leveranssäkerheten faktiskt blir bättre (52 § i lagförslag 1). Planen, som ska uppdateras vartannat år, innehåller de åtgärder som nätinnehavaren vidtar för att fylla kraven i 51 § på leveranssäkerhet inom en övergångsperiod (119 §). Energimarknadsverket övervakar att planerna är lagenliga och kan i förekommande fall kräva ändringar i dem. Den som underlåter att iaktta Energimarknadsverkets beslut kan påföras påföljdsavgift (16 § i lagförslag 3).

Utvecklingen av nätet övervakas alltså strikt av myndigheterna.

Övergångstider. För att göra kostnadsbördan för en förbättring av leveranssäkerheten mindre tung är det viktigt att kostnaderna kan periodiseras över en längre tid. Redan i propositionen (119 § i lagförslag 1) föreslås ganska långa övergångstider. Tiderna är graderade (50 resp. 75 procent av skyldigheten fullgjord) för att Energimarknadsverket ska kunna försäkra sig om att investeringarna framskrider i jämn takt.

Efter inkommen utredning anser utskottet det motiverat att övergångstiderna förlängs av vägande och synnerligen vägande skäl, förutsatt att distributionsnätinnehavaren kan visa för Energimarknadsverket att den på grund av kraven i 51 § blir tvungen att kablifiera en i snitt större andel luftledning och i förtid förnya delar av distributionsnätet. Utskottet föreslår en sådan förlängning av övergångstiderna att verkställighetstiden i fråga om 75 procent av användarna av

distributionsnätet kan förlängas av vägande skäl med två år (längst till den 31 december 2025) och av synnerligen vägande skäl med fem år (längst till den 31 december 2028). Vidare föreslår utskottet att tiden för att verkställa skyldigheten fullt ut förlängs av vägande skäl med fyra år (längst till den 31 december 2032) och av synnerligen vägande skäl med åtta år (längst till den 31 december 2036). Näten ska enligt propositionen uppfylla kraven för hälften av nätanvändarna senast den 31 december 2019.

Naturgasmarknaden

Propositionen skapar förutsättningar för producenter av gas från förnybara energikällor att ansluta sig till nätet samt för överföring av den gas de producerat till gasförbrukarna. Det är ett ypperligt förslag, menar utskottet.

Som en detalj i anknytning till naturgasmarknadslagen vill utskottet lyfta fram frågan om hur 1 kap. 3 § 16 punkten ska tolkas. I bestämmelsen finns en definition av behandlingsanläggning för kondenserad naturgas. Innehållsligt motsvarar definitionen exakt reglerna i naturgasmarknadsdirektivet, som inte är helt entydiga. Tanken i lagförslaget är att bestämmelserna om behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas inte tillämpas på anläggningar som inte ansluts till naturgasnätet. Det betyder att de till karaktären är användningsobjekt för naturgas.

Miljöutskottets utlåtande

Miljöutskottet har behandlat propositionen inom ramen för sin behörighet och konstaterar att propositionen kommer att få relativt små direkta miljökonsekvenser. Elmarknadslagstiftningen kan indirekt ha ett betydande inflytande t.ex. på att främja småskalig elproduktion och på så vis på främjandet av förnybar energi som ett led i energi- och klimatpolitiken. Såväl de direkta som indirekta miljökonsekvenserna hade förtjänt mer uppmärksamhet i propositionen.

Ekonomiutskottet håller med miljöutskottet om att det är viktigt att den småskaliga produktionen får nättillträde. Redan nu tillåter den gällande lagstiftningen nättillträde, men det behövs

fungerande praxis som stimulerar verksamheten. Av tidsmässiga skäl hann man inte ta in bestämmelser om främjande av småskalig produktion i den aktuella propositionen, men beredningen av nya bestämmelser har redan inletts.

Avslutningsvis

Utskottet har ovan satt särskild fokus på kostnaderna till följd av skyldigheten att förbättra leveranssäkerheten och har på olika sätt försökt dämpa det kostnadstryck som en del konsumenter och bolag kommer att utsättas för. Det är Energimarknadsverkets sak att se till att överföringstarifferna är kostnadsbaserade och att t.ex. skillnaderna mellan kundgrupper är motiverade.

Utskottet förutsätter att man noga bevakar vilka effekter lagstiftningen får. För att analysen av kostnadseffekterna ska vara systematisk och samlad, bör Energimarknadsverket i sin tillsyn enligt elmarknadslagen följa upp den lokala utvecklingen av de överföringstariffer som nätinnehavarna med sina olika utgångspunkter lagt fast och regelbundet inrapportera resultaten till arbets- och näringsministern. Rapporten bör åtminstone innehålla uppgifter om skillnader i överföringsavgifter och anknytande utgifter för att utveckla nätet. Om resultaten pekar på att regleringen leder till oskäligen snedvridningar i energipriserna i olika områden måste statsrådet åtgärda saken.

Detaljmotivering

1. Elmarknadslag

3 §. *Definitioner.* Artikel 2.1 och 2.21 i elmarknadsdirektivet kräver att definitionerna kompletteras med en definition av elproduktion respektive vertikalt integrerat företag. Utskottet har ändrat bestämmelserna i enlighet med kraven i en talan väckt av kommissionen¹⁰.

Dessutom har utskottet korrigerat en rättsaktshänvisning i punkt 29 (punkt 27 i RP).

7 §. *Tilläggskrav för stamnätsinnehavare.* Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. som genomför artikel 9 (7) i elmarknadsdirektivet. Bestämmelsen förhindrar överföring av personal som svarar för stamnätsfunktioner i ett vertikalt integrerat företag till andra delar av företaget i samband med åtskillnad av stamnätsinnehavare. Bestämmelsen är därmed tillämplig bara på inrättande av stamnätsinnehavare eller när åtskillnad genomförs. Kommissionen anser i sin talan att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen.

24 §. *Allmänna bestämmelser om försäljningsvillkoren för och prissättningen av nättjänster.* Utskottet föreslår en ny mening i 1 mom. för att genomföra mening 5 i punkt 1.d i bilaga I till elmarknadsdirektivet. Enligt bestämmelsen ska försäljningsvillkor som nätinnehavare och detaljförsäljare riktar till konsumenterna inte bara uppfylla en rad andra krav utan också meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal. Kommissionen anser i sin talan att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen.

Som komplettering till detaljmotiven till bestämmelsen (s. 82) vill utskottet framhålla att nätinnehavarens inkomstbildning bör räcka till också för att finansiera en utveckling av nätet. Eftersom investeringsprojekten är långvariga och de enskilda projekten dyra kan det finnas fog för att titta på inkomstbildningen i ett längre perspektiv. Utskottet konstaterar att nätinnehavaren måste uppfylla kraven i elmarknadslagens 6 § så länge verksamheten pågår. Nätinnehavaren ska därmed bl.a. ha ekonomiska förutsättningar för en lönsam elnätsverksamhet. För att kunna uppfylla detta krav kan det i praktiken hända att innehavaren t.o.m. måste öka det egna kapitalet.

28 §. *Nätinnehavarens beredskapsplanering.* Paragrafen föreskriver om den beredskapsplanering som vilar på nya nätinnehavares ansvar.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att man på förhand gör upp en heltäckande plan för

¹⁰ mål C-109/13; talan väckt den 11 mars 2013

förfarandet vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen. Planeringen siktar på att trygga en så störningsfri eldistribution som möjligt. Utskottet har gjort en del preciseringar i 1 mom. som avser att tydliggöra de här målen. Planen ska uppdateras en gång per två år och när det sker en betydande förändring i omständigheterna.

Dessutom föreslår utskottet att lagen kompletteras med en ny övergångsbestämmelse (125 §) om när den första beredskapsplanen ska göras upp.

29 §. Nätinnehavarens samarbetsskyldighet vid störningar. Paragrafen reglerar nya nätinnehavares samarbetsskyldighet. Enligt paragrafmotiven (s. 85) innebär samarbetsskyldigheten bl.a. att nätinnehavaren ska ordna en fungerande förbindelse (separat teleförbindelse) till räddningsmyndigheterna inom sitt verksamhetsområde, polisen, vägmyndigheterna och t.ex. teleföretag och andra infrastrukturförvaltare. Den föreslagna bestämmelsen täcker in alla nätinnehavare.

Utskottet påpekar att denna övergripande skyldighet kan bli oskäligt tung för stamnätsbolag i fråga om både kostnader och arrangemang. Stamnätsbolagen kan vid störningar använda myndighetsnätet Virve och därmed upprätthålla de viktigaste kontakterna. Utskottet föreslår därför att 2 mom. begränsas till att endast gälla distributionsnätinnehavare.

49 §. Utvecklande av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. I paragrafen finns bestämmelser om den systemansvariga stamnätinnehavarens skyldighet att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Enligt förslaget finansieras de uppgifter som nämns i paragrafen med separat avgifter som den systemansvariga stamnätinnehavaren har rätt att ta ut hos dem som använder stamnätsservicen och balans-tjänsten.

Utskottet ser det motiverade i att den systemansvariga stamnätinnehavaren får täcka kostnaderna genom att ta ut avgift hos dem som an-

vänder informationsutbytestjänsten i fråga. Exempel på sådana som använder informationsutbytestjänsten är alla parter i elhandeln och balansavräkningen, dvs. de parter som sänder, förmedlar och mottar uppgifter om elhandeln och balansavräkningen. Utskottet har följaktligen utvidgat bestämmelsens räckvidd så att alla serviceanvändare omfattas av avgiften.

51 §. Kvalitetskrav i fråga om distributionsnätets funktion. Paragrafen anges vilka kvalitetskrav som gäller för distributionsnätets funktion. För distributionsnätinnehavarna läggs fast förpliktande tidsgränser för avbrott i eldistributionen inom vilka de ska få nätet att fungera igen även efter skador orsakade av storm eller snöbelastning. Tidsfristerna kommer att styra planeringen, anläggandet och underhållet av distributionsnät.

I 2 mom. föreskrivs om undantag från kvalitetskraven. Enligt propositionen kan på vissa villkor en lägre beredskapsnivå tillämpas på öar.

Med hänvisning till de allmänna motiven föreslår utskottet att undantag från kriterierna gällande leveranssäkerhet görs för driftsställen där kostnaderna för de investeringar som krävs för att uppfylla kraven skulle bli exceptionellt höga till följd av de befinner sig i glesbygden eller långt borta från andra driftsställen och under flera år (de tre föregående kalenderåren) haft en mycket liten elförbrukning (högst 2 500 kilowattimmar per år). Båda undantagen i 2 mom. gäller endast driftsställen utanför detaljplaneområden.

Till paragrafen hör en övergångsbestämmelse (119 §) som utskottet föreslår ändringar i nedan.

54 §. Tidsfördelning i fråga om eldistributions-tjänster i distributionsnätet. I paragrafen föreslås en ny bestämmelse som kompletterar den gällande lagstiftningen. Enligt den ska distributionsnätinnehavaren inom sitt distributionsnät tillhandahålla slutförbrukarna eldistributions-tjänster enligt den allmänna tidsfördelningen. Syftet med bestämmelsen är att ge olika användare tillgång till ett brett spektrum av distributionstjänster och förhindra att utbudet smalnar exempelvis enbart till ett distributionspris base-

rat på en fast avgift. Nu försöker man säkerställa bl.a. tjänster som ska hjälpa att nå målet för bättre energieffektivitet.

Utskottet anser att syftet med bestämmelsen är legitimt men att det kunde ges en allmänare formulering för att ge marknaden en chans att ta fram olika tjänster. Tanken är att olika användargrupper (industri, servicesektor, jordbruk och konsumenter) ska tillhandhållas överföringsprodukter som motsvarar deras behov. Också inom användargrupperna föreligger olika behov (t.ex. de som har eluppvärmning). Tjänsterna bör utformas med hänsyn till bl.a. överföringsprodukter som krävs för småskalig elproduktion.

55 §. Prissättning av eldistribution i distributionsnät oberoende av avstånd. Utskottet föreslår inga ändringar i den här paragrafen, men föreslår en övergångsbestämmelse på denna punkt som motsvarar den nuvarande regleringen. Den ändringen refereras närmare i samband med den nya 124 §.

57 §. Distributionsnätsinnehavarens fakturering i fråga om distributionsnät. Paragrafen föreskriver hur kunderna ska faktureras.

Utskottet föreslår med hänvisning till de allmänna motiven att 2 mom. ändras så att passusen om obligatoriska betalningssätt stryks. Men kunderna ska fortsättningsvis erbjudas olika betalningsalternativ. De erbjudna betalningssätten får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. För betalningssättsservicen får tas ut avgifter hos kunderna. Då får i villkoren för betalningssätten även beaktas skäliga skillnader i de kostnader som innehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Som oskälig skillnad i avgiftskostnaderna anses också fall där avgifterna är så stora att de utgör ett reellt hinder för att använda ett visst betalningssätt. Det skulle exempelvis vara diskriminerande att ha avgifter bara för vissa betalningssätt.

I och med ändringen finns det inte längre något behov av övergångsbestämmelsen i 122 §.

67 §. Leveransskyldighet. Som i 24 § föreslår utskottet även här en ny mening i 2 mom. för att

genomföra mening 5 i punkt 1.d i bilaga I till elmarknadsdirektivet. Enligt bestämmelsen ska försäljningsvillkor som nätinnehavare och detaljförsäljare riktar till konsumenterna inte bara uppfylla en rad andra krav utan också meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal. Kommissionen anser i sin talan att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen.

69 §. Detaljförsäljarens fakturering. Paragrafen föreskriver hur kunderna ska faktureras.

På samma sätt som i 57 § föreslår utskottet att passusen om obligatoriska betalningssätt stryks i 2 mom. I fråga om tillämpningen av bestämmelsen gäller det som sägs om 57 § 2 mom.

I och med ändringen finns inte längre något behov av övergångsbestämmelsen i 122 §.

88 §. Bekräftelse. Enligt paragrafen ska distributionsnätsinnehavaren eller detaljförsäljaren sända uppgifter till slutförbrukaren om det avtal som ingåtts och om de priser och övriga villkor som ska tillämpas på det (*bekräftelse*) i det fall att elnätsavtal eller elförsäljningsavtal inte har ingåtts skriftligen. Innehållsligt motsvarar bestämmelsen i stort sett 25 e § i den gällande elmarknadslagen.

I de fall som den föreslagna bestämmelsen gäller ett avtal mellan näringsidkare och konsument överlappar den bestämmelserna om hemförsäljning och distansförsäljning i konsumentskyddslagens 6 kap. Utskottet påpekar att konsumentskyddslagens bestämmelser om hemförsäljning och distansförsäljning är tvingande rätt, så hänvisningarna i paragrafen har främst en informativ betydelse. Med föreslagen formulering motsvarar bestämmelsen inte helt konsumentskyddslagen.

Utöver ångerrätt kan näringsidkarens bekräftelseskyldighet enligt 1 mom. även innefatta andra faktorer enligt konsumentskyddslagen. Enligt det föreslagna 2 mom. anses avtalet ha ingåtts på de villkor som anges i bekräftelsen, om inte slutförbrukaren inom den tid för framförande av anmärkningar som nämns i bekräftelsen

har utnyttjat sin ångerrätt eller meddelat sin avtalspart att hen inte anser att bekräftelsen motsvarar avtalet. Tiden för framförande av anmärkningar måste vara minst tre veckor från det bekräftelsen sändes. Utskottet konstaterar att syftet med skrivningen om att utnyttja sin ångerrätt är att tydliggöra att möjligheten finns att konsumenten-kunden utnyttjar sin i konsument-skyddslagen angivna fjorton dagars ångerrätt under tiden för framförande av anmärkningar. Bestämmelsen är i sin föreslagna lydelse oklar och låter förstå att ångertiden bör vara minst tre veckor.

Utskottet föreslår ändringar i 1 och 2 mom. som tydliggör hur elmarknadslagen och konsumentskyddslagen förhåller sig till varandra. Dessutom har utskottet gjort en språklig korrigering i 2 mom. som inte påverkar den svenska texten.

93 §. Ändring av avtalsvillkoren. Syftet med 1 mom. 3 punkten är att garantera elförsäljaren rätt att ändra avtal om leveransskyldighet. De här avtalen kan vara mycket långvariga och försäljaren har ingen rätt att säga upp dem. Som ändringskriterierna är formulerade i förslaget kan de inte tillämpas på konkurrensutsatta försäljningsavtal utan för dessas del kan bara uppsägning komma in fråga.

Lämplighets- och likabehandlingsskäl talar för att inte heller avtal som ingåtts efter konkurrensutsättning alltid ska behöva sägas upp och ingås på nytt med nya villkor när ändringsbehov föreligger. Konkurrensutsatta avtal kan vara långvariga, och det gagnar inte heller kunden om avtalet sägs upp direkt om det blir aktuellt med ändringar i det. Kunden har rätt att redan innan en ändring trätt i kraft säga upp såväl ett avtal om leveransskyldighet som ett konkurrensutsatt avtal att upphöra efter en två veckors uppsägningstid. Kundens ställning försämras alltså inte av att ändringskriteriet utsträcks till att även gälla konkurrensutsatta avtal. Utskottet anser det befogat att dra gränsen för begränsningar i avtalsändringar vid konkurrensutsatta visstidsavtal.

97 §. Fel. Paragrafen handlar om fel i eldistributionen och den övriga nättjänsten samt elleveransen. Felen i den gällande lagstiftningen byggs bl.a. på med felaktig eller försenad fakturering av konsumenten.

En utvidgning av föreslagen art kan enligt inkommen utredning leda till problem i de fall då säljarens fakturering försenas eller är felaktig av orsaker som inte beror på säljaren. En felaktig eller försenad fakturering kan bero på att nätinnehavaren eller en tredje part agerat felaktigt eller för sent. Om exempelvis nätinnehavaren inte skickat måtarställningen till försäljaren eller ett annat försäljningsbolag informerat fel driftsställe om försäljarbyte, kan försäljarens fakturering försenas av orsaker som försäljaren ingenting har att göra med. Eftersom försäljaren inte står i avtalsförhållande till de aktörer som orsakat skadan (distributionsnätsinnehavare eller försäljningsbolag som begått felet) kan försäljaren inte kräva avtalsenligt skadestånd. För att försäljaren inte på detta sätt oskäligen ska ställas till ansvar för fel i faktureringen, föreslås utskottet att försäljarens ansvar luckras upp. Försäljaren behöver inte stå för fel eller försening i faktureringen, om den kan påvisa att felet eller förseningen berott på omständigheter utanför dennes kontroll vars följder försäljaren inte skäligen skulle ha kunnat undgå eller förhindra.

100 §. Standardsättning på grund av avbrott i eldistributionen eller elleveransen. Utskottet föreslår en sådan ändring i paragrafen att distributionsnätsinnehavarna åläggs att utan särskilt krav betala en standardsättning till sina kunder.

Ändringen bidrar till likabehandling av kunderna och är motiverad även med avseende på kostnadseffektiviteten. Flera nätinnehavare har redan nu frivilligt gått in för detta. När distansavläsning av mätare tas i bruk i större utsträckning i år blir det möjligt för distributionsnätsinnehavaren att automatiskt få information om elavbrott.

101 §. Ansvariga aktörer. Paragrafen reglerar ansvarsfördelningen i fall som avses i 97 och 100 §.

Utskottet föreslår att slutanvändarens rätt att framställa yrkande med anledning av felaktig eller försenad fakturering stryks. Distributionsnätinnehavaren har i regel inga möjligheter att påverka försäljarens fakturering.

103 §. Avbrott i eldistributionen eller elleveransen av skäl som beror på slutförbrukaren. Paragrafen gäller fall där slutanvändarens försummelse ger rätt att avbryta eldistributionen eller elleveransen.

Utskottet föreslår ett nytt 4 mom. som tar hänsyn till särskilda fall som involverar säkerhetsarrangemang. Enligt det nya momentet får eldistributionen eller elleveransen till ett objekt där de säkerhetsarrangemang som behövs för att förebygga olyckor är beroenda av el och där avbrott i distribution eller leverans ger upphov till olycksrisk får inte avbrytas trots obetalda avgifter för rän fyra månader har förflutit från den obetalda avgiftens förfallodag. Avvikelse från denna ovillkorliga bestämmelse får inte göras genom avtal.

117 §. Ikraftträdande. Ursprungligen var det tänkt att lagen skulle träda i kraft före september 2013. Men nu har man beslutat att den träder i kraft senare och föreslår den 1 september 2013 som ikraftträdandedatum. Andra meningen i 1 mom. är följaktligen obehövlig och kan utgå.

119 §. Övergångsbestämmelse om driftssäkerheten i ett distributionsnät. Paragrafen föreskriver om den tid inom vilken distributionsinnehavaren ska uppfylla de lagfästa kraven på driftsäkerheten i distributionsnätet och om verkställigheten av kraven.

I enlighet med det som sägs i de allmänna motiven föreslår utskottet att övergångstiderna ska kunna förlängas av vägande och synnerligen vägande skäl, förutsatt att distributionsnätinnehavaren kan visa för Energimarknadsverket att den på grund av kraven i 51 § blir tvungen att kabelfiera en i snitt större andel luftledningarna och i förtid förnya delar av distributionsnätet. Utskot-

tet föreslår en sådan förlängning av övergångstiderna att verkställighetstiden i fråga om 75 procent av användarna av distributionsnätet kan förlängas av vägande skäl längst till den 31 december 2025 och av synnerligen vägande skäl längst till den 31 december 2028. Vidare föreslår utskottet att tiden för att verkställa skyldigheten fullt ut förlängs av vägande skäl längst till den 31 december 2032 och av synnerligen vägande skäl längst till den 31 december 2036.

120 §. Övergångsbestämmelse om utvecklingsplanen för distributionsnät. Paragrafen anger ner den första utvecklingsplanen (52 §) ska ges in och föreskriver om Energimarknadsverkets rätt att kräva ändringar i planen.

Utvecklingsplanen kommer att uppgöras i enlighet med närmare föreskrifter som utfärdas av Energimarknadsverket (52 § 4 mom.). För att Energimarknadsverket ska få tillräckligt med tid på sig att utforma föreskrifterna och nättinnehavarna att göra upp den första långtidsplanen, föreslår utskottet att övergångstiden förlängs med sex månader, dvs. till den 30 juni 2014.

122 §. Övergångsbestämmelser om distributionsnätinnehavarens och detaljförsäljarens fakturering. Paragrafen föreskriver om övergångstiden för de obligatoriska betalningssätt som nämns i 57 och 69 §.

Eftersom utskottet föreslår att bestämmelserna om obligatoriska betalningssätt ska utgå, är övergångsbestämmelsen onödig och kan alltså strykas. De föreslagna 123 och 124 § blir därmed 122 och 123 §.

125 §. Övergångsbestämmelse om sökande av ändring. I paragrafen finns en övergångsbestämmelse som gäller sökande av ändring i beslut som Energimarknadsverket meddelat före den 1 september 2013.

Ursprungligen var det tänkt att lagen skulle träda i kraft före september 2013. Men nu har man beslutat att den träder i kraft senare och föreslår den 1 september 2013 som ikraftträdandedatum. Paragrafen är därför obehövlig och kan utgå.

124 §. Övergångsbestämmelse om separat prissättning av överföringstjänster. (Ny) Utskottet föreslår att lagen kompletteras med en ny övergångsbestämmelse med koppling till den föreslagna 55 §. Enligt den nya paragrafen tillämpas bestämmelsen om separat prissättning av överföringstjänster på sådana geografiskt åtskilda delar av distributionsnätsinnehavarens ansvarsområde som har bildats efter den 27 december 2004.

Utskottets förslag motsvarar elmarknadslagens 15 § 3 mom. (1172/2004). Om en sådan bestämmelse inte togs in i den nya lagen, skulle man vara tvungen att häva redan ingångna avtal om separat prissättning och höja kundpriserna. Utskottet ser ingen idé i detta.

125 §. Övergångsbestämmelse om uppgörande av en beredskapsplan. (Ny) Den föreslagna 28 § föreskriver om nättinnehavarens beredskapsplanering och kräver att denne gör upp en beredskapsplan och lämnar in den till Försörjningsberedskapscentralen. Närmare bestämmelser om beredskapsplanens innehåll kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

För att bestämmelserna ska bli tydliga och exakta anser utskottet det befogat att ta in i lagen en övergångsbestämmelse om när den första beredskapsplanen ska ges in. Utskottet föreslår att den första planen ska ges in till Försörjningsberedskapscentralen senast den 30 juni 2014.

2. Lag om ändring av naturgasmarknadslagen

Ingressen. Ingressen skrivs med hänsyn till ändringarna nedan.

1 kap. 3 §. Utskottet föreslår att definitionerna kompletteras med definitioner tagna ur artikel 2.4—2.6, 2.16, 2.18 och 2.33—2.35 i naturgasmarknadsdirektivet. Kommissionen har nämligen i sin talan¹¹ ansett att Finland underlåtit att genomföra dem.

¹¹ mål C-111/13; väckt 18 mars 2013

Dessutom har utskottet preciserat definitionen av gas framställd genom termisk förgasning (syntetisk biogas) i punkt 3 (punkt 8 i RP). Den ändringen påverkar inte den svenska texten.

2 kap. 1 §. Utskottet föreslår en ny mening i 1 mom. för att genomföra artikel 13.2 i naturgasmarknadsdirektivet. Kommissionen anser i sin talan att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen. Genom bestämmelsen preciseras reglerna om överföringsnätinnehavarens utvecklingsskyldighet. Nättinnehavaren ska uppfylla en lång rad utvecklingsskyldigheter men dessutom bygga upp en tillräcklig gränsöverskridande överföringskapacitet för att integrera ett europeiskt överföringssystem, om detta av ekonomiska skäl behövs för att tillgodose en rimlig och tekniskt genomförbar efterfrågan på naturgas oh för att ta hänsyn till en tryggad naturgasförsörjning. Med ett europeiskt överföringssystem avses i detta sammanhang ett överföringssystem eller överföringsnät inom EU-medlemsstaternas och ETA-staternas territorium men inte tredjelands territorium. Överföringsnätinnehavaren måste få ett projekttillstånd enligt 6 kap. 5 § i naturgasmarknadslagen innan byggandet kör igång. I praktiken kommer man även då att titta på om projektet är rationellt för utveckling av naturgasmarknaden. Överföringsnätinnehavarens utvecklingsskyldighet gäller alltså inte projekt som inte beviljats projekttillstånd enligt 6 kap. 5 §.

2 kap. 2 §. Utskottet har preciserat bestämmelsen om anslutningsskyldighet i analogi med artikel 8 om anslutning i naturgasmarknadsdirektivet så att skyldigheten även gäller sådana direktledningar som avses i direktivet. Genom ändringen genomförs definitionen i artikel 2.18 i naturgasmarknadsdirektivet. Kommissionen har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra denna definitionsbestämmelse.

2 kap. 4 a §. Utskottet föreslår att bestämmelsen om undantagslov för ny infrastruktur preciseras för att artikel 36 om ny infrastruktur i naturgasmarknadsdirektivet ska bli genomförd på ett tillräckligt specificerat sätt. Kommissionen

har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra artikeln på många punkter.

2 kap. 8 §. (Ny). Utskottet föreslår en ny mening i 1 mom. för att genomföra mening 5 i punkt 1.d i bilaga I till naturgasmarknadsdirektivet för naturgasnätinnehavares vidkommande. Enligt bestämmelsen ska försäljningsvillkor som riktas till konsumenterna inte bara uppfylla en rad andra krav utan också meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal. Kommissionen har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen.

2 kap. 14 §. Utskottet föreslår att bestämmelsen om nätinnehavarens förhandlingsskyldighet preciseras i analogi med artikel 33.3 om förhandlingsskyldighet i naturgasmarknadsdirektivet så att det 1 mom. talas om det sammanlänkade systemet. Genom ändringen genomförs definitionen i artikel 2.16 i naturgasmarknadsdirektivet partiellt. Kommissionen har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra denna definitionsbestämmelse.

4 kap. 2 §. Utskottet föreslår en ny mening i 1 mom. för att genomföra mening 5 i punkt 1.d i bilaga I till naturgasmarknadsdirektivet för naturgasleverantörers vidkommande. Enligt bestämmelsen ska de försäljningsvillkor som naturgasleverantörer riktar till konsumenterna inte bara uppfylla en rad andra krav utan också meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal. Kommissionen har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen. Utskottet har öppnat 2 § mer än regeringen föreslagit i RP 20/2013 rd och föreslår att terminologin och regleringen ändras i den vevan för att sitta bättre i det föreslagna lagpaketet.

4 kap. 3 §. (Ny) I 3 mom. finns bestämmelser om olika betalningsalternativ som ska erbjudas konsumenterna.

I linje med förslaget i fråga om 57 och 69 § i lagförslag 1 föreslår utskottet att skyldigheten att erbjuda obligatoriska sätt att betala räkningar. I fråga om tillämpningen av bestämmelsen gäller det som sägs om de nämnda 57 och 69 §.

I och med ändringen finns det inte längre något behov av en övergångsbestämmelse (punkt 6 i övergångsbestämmelsen).

4 kap. 5 §. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. om sociala betalningshinder Motsvarande bestämmelse finns i den gällande elmarknadslagen och i lagförslag 1. Genom bestämmelsen genomförs artikel 3.3 i naturgasmarknadsdirektivet som förutsätter att medlemsstaterna lagstiftar om utsatta förbrukare. Kommissionen har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra artikel 3.3 i naturgasmarknadsdirektivet.

Till följd av ändringen blir det nuvarande 2 mom. nytt 3 mom.

4 kap. 7 §. Utskottet föreslår en precisering av 3 mom. för att genomföra mening 5 i punkt 1.b i bilaga I till naturgasmarknadsdirektivet. Enligt bestämmelsen ska naturgasleverantören uppfylla en lång rad villkor och dessutom på ett överskådligt och lättbegripligt sätt underrätta konsumenterna om ändringar i avtalsvillkoren. Kommissionen har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen på denna punkt.

9 kap. 5 §. Utskottet föreslår att den nya procedurbestämmelsen gällande undantagslov för infrastruktur preciseras för att artikel 36 om ny infrastruktur i naturgasmarknadsdirektivet ska bli genomförd på ett tillräckligt specificerat sätt. Kommissionen har i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra artikeln på många punkter.

Ikraftträdandebestämmelsen. I punkt 2 och 8 föreskrivs om ikraftträdande i fråga om sökande av ändring. När propositionen bereddes var man inställd på att lagen skulle träda i kraft före september 2013.

Men nu har man beslutat att den träder i kraft senare och föreslår den 1 september 2013 som ikraftträdandedatum. Punkt 2 och 8 är därmed obehövligen och kan utgå.

I punkt 6 anges en övergångstid gällande obligatoriska betalningssätt.

Utskottet föreslår i 4 kap. 3 § att kravet på obligatoriska alternativ för betalningssätt stryks. Övergångsbestämmelsen behövs följaktligen inte och kan därmed utgå.

3. Lag om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

3 §. *Definitioner.* Definitionerna i bestämmelsen har kompletterats med definitionen på icke-hushållskunder enligt artikel 2.11 i elmarknadsdirektivet och artikel 2.26 i naturgasdirektivet. Kommissionen anser i sin talan att Finland underlåtit att genomföra bestämmelsen i detta avseende.

6 §. *Energimarknadsverkets uppgifter som nationell energitillsynsmyndighet.* Utskottet föreslår att bestämmelsen preciseras för att bestämmelserna i underpunkt b i artikel 37.4 i elmarknadsdirektivet respektive artikel 412.4 i naturgasdirektivet ska bli inskrivna i vår lagstiftning. Bestämmelserna gäller den nationella tillsynsmyndighetens uppgift att besluta om åtgärder för att främja konkurrensen och säkerställa att marknaden fungerar korrekt. Likaså verkställs definitionerna på icke-hushållskunder i el- och naturgasmarknadsdirektivet, vilket kommissionen i sin talan anser att Finland underlåtit att genomföra.

10 §. *Villkor och metoder fastställda av Energimarknadsverket.* Paragrafen föreskriver om Energimarknadsverkets preventiva behörighet (*beslut om fastställande*).

Artikel 37.8 i elmarknadsdirektivet förutsätter att "när det gäller fastställande eller godkännande av tariffer eller metoder och av balans-tjänsterna ska tillsynsmyndigheterna säkerställa att de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen både på kort och lång sikt ges lämpliga incitament att öka effektiviteten,

främja integrationen av marknaden och säkra leveranser samt stödja forskningsverksamheten på området". I lagförslaget beaktas detta krav endast delvis. Ekonomiutskottet har preciserat paragrafens 4 punkt så att den också beaktar mål jämte definitionssätt samt metoder som sporrar till att främja marknaden samt stödja forskning och genom vilka målen tillämpas i prissättningen.

I enlighet med paragrafens 1 mom. ska Energimarknadsverket fastställa metoderna för bestämmande av nätinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten under *tillsynsperioden*. I paragrafens 3 mom. konstateras att beslut om fastställande där det bestäms om de metoder som avses i 1 mom. 1 punkten, gäller under två på varandra följande tillsynsperioder på fyra år. Vidare konstateras i paragrafens detaljmotivering (165/I) att "innan en ny tillsynsperiod börjar ska Energimarknadsverket bereda ett nytt utkast till ett beslut om fastställande". Utskottet konstaterar att omnämningarna om tillsynsperiod i paragrafens 1 mom. 1 punkt och 3 mom. ska tolkas så att beslutet om fastställande ges för två tillsynsperioder, och verket ska således ge ett nytt utkast till beslut om fastställande innan den totala perioden om sammanlagt åtta år har löpt ut. Paragrafen föreskriver dessutom separat om beslut om fastställande för en ny aktör och om beslutens giltighet.

16 §. *Påföljdsavgift.* I paragrafens 4 och 5 punkt har en felaktig författningshänvisning korrigerats.

33 §. *Överensstämmelse med riktlinjerna.* Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som verkställer behörigheten för den nationella tillsynsmyndigheten i fråga om att iaktta riktlinjerna i punkterna 1 och 4 i artikel 39 i elmarknadsdirektivet respektive artikel 43 i naturgasdirektivet. Kommissionen har nämligen i sin talan ansett att Finland underlåtit att genomföra dem. Genom bestämmelsen regleras de befogenheter som gäller inledandet av tillsynsförfaranden i fråga om överensstämmelsen med riktlinjerna.

Om Energimarknadsverket anser att ett beslut av en ETA-stat bryter mot en förordning eller ett beslut av kommissionen som gäller riktlinjerna, kan Energimarknadsverket anmäla saken till kommissionen. Anmälan ska göras inom två månader från det beslutet har meddelats.

Dessutom kan Energimarknadsverket begära utlåtande i ärendet av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter. Begäran om utlåtande är inte bundet till tidsfristen.

I anslutning till ändringarna föreslås också att paragrafens rubrik ändras för att bättre stämma överens med bestämmelsens innehåll.

39 §. Ikraftträdande. Ursprungligen var det tänkt att lagen skulle träda i kraft före september 2013.

Men nu har man beslutat att den träder i kraft senare och föreslår den 1 september 2013 som ikraftträdandedatum. Andra meningen i bestämmelsen är följaktligen obehövlig och kan utgå.

41 §. Övergångsbestämmelse om behandlingen av påföljdsavgiftsärenden. Paragrafen är formulerad med sikte på att den träder i kraft före september 2013.

Men nu har man beslutat att den träder i kraft senare och föreslår den 1 september 2013 som ikraftträdandedatum. Paragrafen är följaktligen obehövlig och kan utgå.

42 §. Övergångsbestämmelse om sökande av ändring. Paragrafen är formulerad med sikte på att den träder i kraft före september 2013.

Men nu har man beslutat att den träder i kraft senare och föreslår den 1 september 2013 som ikraftträdandedatum. Paragrafen är följaktligen obehövlig och kan utgå.

4. Lag om energimarknadsverket

1 §. Uppgifter. I paragrafen föreskrivs om Energimarknadsverkets uppgifter. Paragrafens 2 mom. innehåller en förteckning över de lagar som föreskriver om uppgifter för verket. Efter att propositionen har lämnats har riksdagen godkänt ett förslag till lag om biodrivmedel och fly-

tande biobränslen (RP 13/2013 rd; RSv 58/2013 rd). Lagen tilldelar Energimarknadsverket nya uppgifter. Utskottet har som teknisk ändring skrivit in det ovan nämnda i en ny 14 punkt i paragrafens 2 mom. i den nya lagen.

6. Lag om ändring av 71 § i lagen om Finansinspektionen

Ingressen. En teknisk ändring har gjorts i ingressen.

71 §. Rätt och skyldighet att lämna ut information. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med en ny punkt 11 a. Lagen om Finansinspektionen har ändrats efter att propositionen lämnades och paragrafen har i detta sammanhang kompletterats med en ny punkt 11 a (254/2013). Därför föreslås det att den nu föreslagna regleringen ska ingå i en ny punkt 11 b.

8. Lag om ändring av 1 och 5 § i marknadsdomstolslagen

Lagförslaget tar hänsyn till att lagsförslag 3 träder i kraft före september 2013. Därför behövs reglering om att söka ändring hos marknadsdomstolen eftersom den nya lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) träder i kraft först den 1 september 2013.

Det har senare bestämts att lagförslag 3 ska träda i kraft först den 1 september 2013 vilket innebär att sökande av ändring i samband med den kan tryggas genom lagförslag 7. Lagförslag 8 är följaktligen obehövligt och kan förkastas.

Motionen

Propositionen föreslår bl.a. ändringar i anslutning till lagmotionens syften, om också med betoning av andra metoder. Medan motionens syfte är att förbättra kundernas rättigheter vid avbrott i elleveransen genom strängare skadeståndsbestämmelser, är syftet med propositionen att förhindra att avbrott uppstår, eller åtminstone att förkorta dem betydligt. Ekonomikutskottet föreslår att elmarknadslagen ändras en-

ligt propositionen. Därför föreslår utskottet att lagmotionen förkastas.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 5 och 7 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1—4 och 6 med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

förkastar lagförslag 8 och

förkastar lagmotion LM 4/2012 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Elmarknadslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Mål, tillämpningsområde och definitioner

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
(1—12 punkten som i RP)
13) **elproduktion** framställning av el,
(14—27 punkten som 13—26 punkten i RP)
28) **vertikalt integrerat företag** ett elföretag eller en grupp av elföretag där samma person eller personer direkt eller indirekt har rätt att utöva bestämmande inflytande och där det berörda företaget eller den berörda företagsgruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring eller distribution och minst ett av områdena produktion eller leverans av el,

(27) 29) **anknutet företag** ett anknutet företag som avses i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning och ett intresseföretag som avses i artikel 33.1 i samma direktiv samt företag som tillhör samma aktieägare, (30—34 punkten som 28—32 punkten i RP)

II AVDELNINGEN

ELNÄT

2 kap.

Tillståndsplikt för elnätsverksamhet

4—6 §
(Som i RP)

7 §

Tilläggskrav för stamnätsinnehavare

(1 mom. som i RP)

En sökande som har ingått i ett vertikalt integrerat företag ska utöver kraven i 1 mom. också uppvisa dokumentation på att anställda som i det

företaget utfört uppgifter som hör till stamnätsinnehavaren inte har överförts till företag som producerar eller levererar el. (Nytt)

8—12 §
(Som i RP)

3 kap.

Byggande av elnät

13—17 §
(Som i RP)

4 kap.

Nätinnehavarens allmänna skyldigheter och prissättningen av nättjänster

18—23 §
(Som i RP)

24 §

Allmänna bestämmelser om försäljningsvillkoren för och prissättningen av nättjänster

Försäljningspriserna och försäljningsvillkoren för nättjänsterna samt grunderna för hur de bestäms ska vara objektiva och icke-diskriminerande för alla nätanvändare. Undantag från dem får göras endast av särskilda skäl. *Försäljningsvillkor som riktas till konsumenter ska dessutom meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal.*

(2 och 3 mom. som i RP)

25—27 §
(Som i RP)

28 §

Nätinnehavarens beredskapsplanering

Nätinnehavaren ska genom (*utesl.*) ändamålsenlig planering *förbereda sig* för störningar un-

der normala förhållanden och sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen. Nätinnehavaren ska göra upp en beredskapsplan och i behövlig omfattning delta i beredskapsplanering som ska trygga försörjningsberedskapen. Beredskapsplanen ska uppdateras åtminstone en gång per två år *och när det sker en betydande förändring i omständigheterna.*

(2—5 mom. som i RP)

29 §

Nätinnehavarens samarbetsskyldighet vid störningar

(1 mom. som i RP)

Distributionsnätinnehavaren ska för det samarbete som avses i 1 mom. ordna en separat teleförbindelse till sitt kontrollrum eller en annan plats varifrån nätinnehavarens åtgärder för att eliminera störningarna leds.

30 §
(Som i RP)

5 kap.

Bestämmelser som gäller stamnätet och stamnätsinnehavare

31—48 §
(Som i RP)

49 §

Utvecklande av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen

(1 mom. som i RP)

De uppgifter som avses i 1 mom. finansieras med separata avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren har rätt att ta ut hos dem som använder *stamnätsservicen*, balanstjänsten eller i 1 mom. *avsedd service*. Avgifterna får täcka skäliga kostnader som uppdraget orsakat den systemansvariga stamnätsinnehavaren samt en skälig vinst. Grunderna för bestämmande av avgifterna ska vara jämlika och icke-diskrimine-

rande. Uppgifter om avgifterna och grunderna för bestämmande av dem ska publiceras.

55 och 56 §
(Som i RP)

6 kap.

57 §

Bestämmelser som gäller distributionsnät och distributionsnätsinnehavare

50 §
(Som i RP)

51 §

Kvalitetskrav i fråga om distributionsnätets funktion

(1 mom. som i RP)

Distributionsnätsinnehavaren kan bestämma en målnivå för driftstället med avvikelse från 1 mom. (utesl.) 3 punkten i enlighet med de lokala förhållandena, om

1) driftstället finns på en ö som saknar broförbindelse, annan motsvarande fast förbindelse eller förbindelse med en landsvägsfärja i reguljär trafik, eller

2) driftställets årliga elförbrukning har varit högst 2 500 kilowattimmar under de tre föregående kalenderåren och kostnaderna för de investeringar som krävs för att uppfylla kraven i 1 mom. 3 punkten skulle bli exceptionellt höga för driftstället till följd av det långa avståndet till andra driftställen.

52 och 53 §
(Som i RP)

54 §

Tidsfördelning i fråga om eldistributionstjänster i distributionsnätet

Distributionsnätsinnehavaren ska erbjuda sina distributionsnätsanvändare olika eldistributionstjänster som motsvarar deras behov. (Utesl.)

Distributionsnätsinnehavarens fakturering i fråga om distributionsnät

(1 mom. som i RP)

Distributionsnätsinnehavaren ska erbjuda konsumenterna olika sätt för betalning av eldistributionsräkningar. Alternativen får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. Villkoren för betalningssätten får beakta skäliga skillnader i de kostnader som innehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om distributionsnätsinnehavaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem, ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens kalkylerade sannolika årliga elförbrukning.

58—62 §
(Som i RP)

III AVDELNINGEN

ELPRODUKTION OCH ELLEVERANS

7 kap.

Elproduktion

63—65 §
(Som i RP)

8 kap.

Bevarande av elleverantörens avtalsuppgifter

66 §
(Som i RP)

9 kap.

Detaljförsäljning av el

67 §

Leveransskyldighet

(1 mom. som i RP)

En leveransskyldig detaljförsäljare ska ha offentliga elförsäljningsvillkor och elförsäljningspriser samt grunder för hur de bestäms för de slutförbrukare som omfattas av leveransskyldigheten. I dem får inte ingå oskäligen villkor eller sådana villkor som begränsar konkurrensen inom elhandeln och inte heller oskäligen begränsningar. *Försäljningsvillkor som riktas till konsumenterna ska dessutom meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal.*

(3 mom. som i RP)

68 §

(Som i RP)

69 §

Detaljförsäljarens fakturering

(1 och 2 mom. som i RP)

Detaljförsäljaren ska erbjuda konsumenterna olika sätt för betalning av elräkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. *Villkoren för betalningssätten får beakta skäligen skillnader i de kostnader som detaljförsäljaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt.* Om detaljförsäljaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem, ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens kalkylerade sannolika årligen elförbrukning.

(4 mom. som i RP)

70 §

(Som i RP)

10 kap.

Leverans av el via ett internt nät i en fastighet71 och 72 §
(Som i RP)

IV AVDELNINGEN

SKYLDIGHETER SOM GÄLLER AKTÖRER PÅ ELMARKNADEN

11 kap.

Skyldigheter som gäller elsystemet för aktörer på elmarknaden73—76 §
(Som i RP)

12 kap.

Särredovisning av verksamheter77—83 §
(Som i RP)

V AVDELNINGEN

ELAVTAL

13 kap.

Bestämmelser om elavtal84—87 §
(Som i RP)

88 §

Bekräftelse

Om ett elnätavtal eller elförsäljningsavtal inte har ingåtts skriftligen, ska distributionsnätinnehavaren eller detaljförsäljaren till slutförbrukaren sända uppgifter om det avtal som har ingåtts samt om de priser och övriga villkor som

ska tillämpas på det (bekräftelse). Om avtalet har ingåtts med konsumenten vid hemförsäljning eller distansförsäljning enligt 6 kap. i konsumentskyddslagen, ska bekräftelsen uppfylla de krav som ställts på hemförsäljningshandlingar eller bekräftelser som gäller distansförsäljning. (*Utesl.*) Bekräftelsen ska sändas utan dröjsmål och senast inom två veckor från den tidpunkt då avtalet ingicks.

Avtalet anses ha ingåtts på de villkor som anges i bekräftelsen, om inte slutförbrukaren inom den tid för framförande av anmärkningar som nämns i bekräftelsen har (*utesl.*) meddelat sin avtalspart att han inte anser att bekräftelsen motsvarar avtalet. Tiden för framförande av anmärkningar ska vara minst tre veckor från det bekräftelsen sändes. *Bestämmelser om konsumenternas ångerrätt vid hemförsäljning eller distansförsäljning finns i 6 kap. i konsumentskyddslagen.*

(3 mom. som i RP)

89—92 §
(Som i RP)

93 §

Ändring av avtalsvillkoren

Distributionsnätinnehavaren får ändra de priser och övriga avtalsvillkor som anges i anslutningsavtalet och elnätavtalet samt detaljförsäljaren de som anges i elförsäljningsavtalet endast

(1 och 2 punkten som i RP)

3) om det finns särskilda skäl till ändringen till följd av en väsentlig förändring i förhållandena, förnyande av föråldrade avtals- eller pris-sättningsarrangemang eller åtgärder som behövs för energisparandet; detaljförsäljaren får dock inte på dessa grunder ändra ett *visstidsavtal*.

(2—4 mom. som i RP)

94—96 §
(Som i RP)

97 §

Fel

Det föreligger ett fel i eldistributionen och den övriga nättjänsten samt elleveransen, om el-kvaliteten eller elleveranssättet inte stämmer överens med vad som kan anses avtalat eller då faktureringen av konsumenten är felaktig eller försenad. *Något fel i elleveransen anses dock inte föreligga trots en felaktighet eller försening i detaljförsäljarens fakturering, om detaljförsäljaren kan påvisa att felet eller förseningen berott på sådana omständigheter utanför dennes kontroll vars följder försäljaren inte heller skäligen skulle ha kunnat undvika eller förhindra.* Om inte något annat har avtalats föreligger ett fel i eldistributionen och den övriga nättjänsten samt elleveransen, om elen till sin kvalitet inte motsvarar de standarder som ska följas i Finland eller om eldistributionen eller elleveransen kontinuerligt eller upprepade gånger är avbruten och avbrottet inte kan anses ringa med beaktande av skälen till och förhållandena under avbrottet.

98 och 99 §
(Som i RP)

100 §

Standardsättning på grund av avbrott i eldistributionen eller elleveransen

En slutförbrukare har *utan särskilt krav* rätt till en standardsättning på basis av ett kontinuerligt avbrott i eldistributionen eller elleveransen, om inte distributionsnätinnehavaren eller detaljförsäljaren, som levererar el till slutförbrukarna via ett internt elnät i en fastighet eller i en motsvarande fastighetsgrupp, visar att avbrottet i eldistributionen eller elleveransen beror på ett hinder som står utanför hans kontroll och som han skäligen inte kunde förväntas ha beaktat i sin verksamhet och vars följder han inte har kunnat undvika eller övervinna trots att han har iakttagit all omsorgsfullhet.

(2—5 mom. som i RP)

101 §

Ansvariga aktörer

En slutförbrukare har alltid rätt att hos distributionsnätinnehavaren framställa ett yrkande som grundar sig på ett fel samt på ett sådant avbrott i eldistributionen som avses i 100 §, *med undantag av krav som beror på felaktig eller försenad faktura från försäljaren*. Yrkandet ska framställas inom skälig tid från det att slutförbrukaren upptäckte eller borde ha upptäckt felet eller avbrottet i eldistributionen och hade de uppgifter om distributionsnätinnehavaren som behövs för att framställa yrkandet.

(2 och 3 mom. som i RP)

102 §

(Som i RP)

103 §

Avbrott i eldistributionen eller elleveransen av skäl som beror på slutförbrukaren

(1—3 mom. som i RP)

Eldistributionen eller elleveransen till ett objekt där de säkerhetsarrangemang som behövs för att förebygga olyckor är beroende av el och där avbrott i distribution eller leverans ger upphov till olycksrisk får inte avbrytas trots obetalda avgifter förrän fyra månader har förflutit från den obetalda avgiftens förfallodag. Avvikelse från detta moment får inte göras genom avtal. (Nytt)

104 och 105 §

(Som i RP)

VI AVDELNINGEN

TILLSYN OCH PÅFÖLJDER

14 kap.

Styrning och tillsyn

106 §

(Som i RP)

15 kap.

Påföljder

107—109 §

(Som i RP)

VII AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

16 kap.

Särskilda bestämmelser

110—116 §

(Som i RP)

17 kap.

Ikraftträdande

117 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2013. (Utesl.)
(2 mom. som i RP)

118 §

(Som i RP)

119 §

Övergångsbestämmelse om driftssäkerheten i ett distributionsnät

(1 mom. som i RP)

Energimarknadsverket kan på ansökan av distributionsnätsinnehavaren av vägande skäl förlänga verkställighetstiden i fråga om 75 procent av användarna av distributionsnätet högst till den 31 december 2025 och av synnerligen vägande skäl högst till den 31 december 2028 och av vägande skäl förlänga verkställighetstiden i fråga om alla användare av distributionsnätet högst till den 31 december 2032 och av synnerligen vägande skäl högst till den 31 december 2036. För att verkställighetstiden ska få förlängas krävs det att distributionsnätsinnehavaren har visat att kraven enligt 51 § 1 mom. 2 och 3 punkten innebär att innehavaren måste byta ut en betydligt större andel av mellan- och lågspänningsledningarna från luftledningar till jordkablar än det innehavargenomsnitt visar som bestämts enligt situationen när lagen trädde i kraft. Innehavaren ska också visa att denne i förtid måste förnya en stor del av distributionsnätet för att uppfylla kraven. Ansökan om förlängd verkställighetstid ska göras senast den 31 december 2017. (Nytt)

120 §

Övergångsbestämmelse om utvecklingsplanen för distributionsnät

Distributionsnätsinnehavaren ska ge in sin första utvecklingsplan för distributionsnät en-

ligt 52 § till Energimarknadsverket senast den 30 juni 2014. Energimarknadsverkets rätt att kräva att distributionsnätsinnehavaren ändrar planen går ut den 30 juni 2015.

121 §
(Som i RP)122 §
(Utesl.)122—123 §
(Som 123—124 § i RP)125 §
(Utesl.)

124 § (Ny)

Övergångsbestämmelse om separat prissättning av överföringstjänster

Bestämmelsen i 55 § om separat prissättning av överföringstjänster tillämpas på sådana geografiskt åtskilda delar av distributionsnätsinnehavarens ansvarsområde som har bildats efter den 27 december 2004.

125 § (Ny)

Övergångsbestämmelse om uppgörande av en beredskapsplan

Nätinnehavaren ska ge in den första beredskapsplanen enligt 28 § till Försörjningsberedskapscentralen senast den 30 juni 2014.

2.

Lag

om ändring av naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i naturgasmarknadslagen (508/2000) 6 kap. 4 §, 7 kap. 1 a—1 d, 2 a och 3—7 § samt 9 kap. 4 a §,
 av dem 7 kap. 1 a—1 d, 2 a och 7 § och 9 kap. 4 a § sådana de lyder i lag 1293/2004 samt 7 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1293/2004,
 ändras 1 kap. 2 § 3 mom. och 3 §, rubriken för 2 kap., 2 kap. 1 och 2 §, 4 § 2 mom., 4 a § och 8 § 1 mom., 3 kap. 2 §, rubriken för 4 kap., 4 kap. 3, 6 och 7 §, 6 kap. 3 och 5 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 § samt 9 kap. 2, 4 och 5 §,
 av dem 1 kap. 2 § 3 mom., 2 kap. 4 a § (*utesl.*), 4 kap. 7 § samt 9 kap. 4 och 5 § sådana de lyder i lag 1293/2004, 4 kap. 6 § sådan den lyder i lag 445/2003 samt 7 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1293/2004, samt
 fogas till 2 kap. 3 § ett nytt 3 mom., till 2 kap. nya 3 a och 10—14 §, till lagen ett nytt 2 a kap., till 3 kap. nya 2 a, 2 b och 3 a §, till 4 kap. 1 § ett nytt 3 mom. (*utesl.*), till 4 kap. en ny 2 a § och till 4 kap. 5 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till 5 kap. en ny 7 §, till 6 kap. en ny 8 § och till 9 kap. en ny 6 §, i stället för den 6 § som upphävts genom lag 1293/2004, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §
(Som i RP)

3 §
 I denna lag avses med
 (1—3 punkten som i RP)
 4) **sammanlänkat system** ett antal system som har länkats samman, (Ny)
 5) **direktledning** en naturgasrörledning som kompletterar det sammanlänkade systemet, (ny)
 (6 punkten som 4 punkten i RP)
 7) **distribution** transport av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät för tillhandahållande till kunder, men inte leverans, (Ny)
 (8 punkten som 5 punkten i RP)
 9) **systemansvarig för överföringssystem** näringsidkare som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom sitt verksamhetsområde och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra sys-

tem och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gastransporter, (Ny)

10) **systemansvarig för distributionssystemet** näringsidkare som bedriver distributionsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom sitt verksamhetsområde och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gasdistribution, (Ny)

(11 och 12 punkten som 6 och 7 punkten i RP)

(13 punkten som 8 punkten i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(14—24 punkten som 9—19 punkten i RP)

25) **ny infrastruktur** en infrastruktur som inte färdigställts senast den 4 augusti 2003, (Ny)

(26—29 punkten som 20—23 punkten i RP)

30) **avtal om leverans av naturgas** ett avtal om leverans av naturgas, men som inte inbegriper ett gasderivat, (Ny)

31) **naturgasderivat** ett finansiellt instrument som anges i en av punkterna 5, 6 eller 7 i avsnitt C i bilaga I till Europaparlamentets och rådets

direktiv 2004/39/EG om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG, och som avser naturgas. (Ny)

2 kap.

Allmänna förpliktelser för nätinnehavare och innehavare av lagringsanläggning och behandlingsanläggning för kondenserad naturgas samt prissättningen av tjänster

1 §

Nätinnehavaren ska underhålla, driva och utveckla sitt naturgasnät samt upprätthålla, nyttja och utveckla förbindelserna till andra nät i enlighet med kundernas rimliga behov och för sin del trygga naturgasleveranserna till kunderna. Överföringsnätsinnehavaren ska dessutom bygga upp en tillräcklig gränsöverskridande överföringskapacitet för att integrera ett europeiskt överföringssystem, om detta av ekonomiska skäl behövs för att tillgodose en rimlig och tekniskt genomförbar efterfrågan på naturgas och för ta hänsyn till en tryggad naturgasförsörjning.

(2 mom. som i RP)

2 §

Nätinnehavaren ska på begäran och mot skälig ersättning till sitt nät ansluta sådana drifts- och upplagringsställen för naturgas, behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas, produktionsanläggningar för gas från förnybara energikällor och direktledningar som uppfyller de tekniska kraven. Anslutningsvillkoren och de tekniska kraven ska vara objektiva och icke-diskriminerande och beakta de krav som ställs på naturgasöverföringssystemets och nätets funktionalitet och driftsäkerhet och på ett effektivt naturgasöverföringssystem.

(2 och 3 mom. som i RP)

3, 3 a och 4 § (Som i RP)

4 a §

Naturgasmarknadsmyndigheten kan på ansökan för viss tid bevilja sådana nätinnehavare, innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och innehavare av ett lagringssystem som gör betydande investeringar i ny infrastruktur undantag från överföringskyldigheten enligt 3 §, nyttjanderättsförfarandet enligt 12 eller 14 § och det förfarande för fastställande av villkor, metoder för prissättning, förutsättningar och tariffer som avses i 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (/). Som betydande ny infrastruktur betraktas i detta sammanhang byggandet av sammanlänkande rörsystem mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen, byggandet av en anläggning för behandling av kondenserad naturgas eller byggandet av en lagringsanläggning för sådan, investeringar som gäller betydande kapacitetsutbyggnader i fråga om dessa samt sådana ändringar av dem som möjliggör utveckling av nya källor för naturgasförsörjning. Ett undantag får gälla hela eller delar av den nya infrastrukturens kapacitet eller av den befintliga infrastrukturens kapacitet, om denna har ökat väsentligt. Beslutet ska offentliggöras. (Nytt)

En förutsättning för att undantag ska kunna beviljas är att

1) investeringen ökar konkurrensen i fråga om naturgasleveranserna och förbättrar leveranssäkerheten,

2) investeringen på grund av risker som är förknippade med den inte skulle genomföras utan undantag som beviljats av naturgasmarknadsmyndigheten,

3) den som söker undantag och som ska genomföra en investering inte är innehavare av ett nät kopplat till föremålet för investeringen,

4) de som använder investeringen står för kostnaderna för den,

5) undantaget inte hämmar konkurrensen på naturgasmarknaden, en effektiv verksamhet på den inre naturgasmarknaden eller en effektiv verksamhet inom det nät till vilket föremålet för investeringen har anslutits. (Nytt)

Beslutet får innehålla villkor som gäller ett undantags varaktighet och villkor som gäller icke-diskriminerande rätt till ny infrastruktur. När beslut om sådana villkor fattas ska hänsyn särskilt tas till den ytterligare kapacitet som ska byggas eller förändringen av befintlig kapacitet samt till projektets tidsplan och till förhållandena i Finland.

Innan naturgasmarknadsmyndigheten beviljar ett undantag ska den besluta om vilka regler och system som ska gälla för förvaltning och tilldelning av den nya infrastrukturens kapacitet. Enligt reglerna ska alla potentiella användare av infrastrukturen erbjudas att meddela sitt intresse för att teckna avtal om viss kapacitet innan tilldelningen av kapacitet i den nya infrastrukturen sker, även för eget bruk. Naturgasmarknadsmyndigheten ska kräva att reglerna för hantering av överbelastning också innebär en skyldighet att erbjuda outnyttjad kapacitet på marknaden och att användare av infrastrukturen ges rätt att handla med sin avtalade kapacitet på andrahandmarknaden. Naturgasmarknadsmyndigheten ska beakta resultaten av kapacitetstilldelningen när den bedömer om kriterierna för undantag är uppfyllda. Beslutet ska offentliggöras. (Nytt)

8 § (Ny)

Försäljningspriserna och försäljningsvillkoren för nättjänsterna samt grunderna för hur de fastställs ska vara objektiva och icke-diskriminerande för alla nätanvändare. Avvikelse får göras bara av särskilda skäl. Försäljningsvillkor som riktas till konsumenterna ska dessutom meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal.

10—13 § (Som i RP)

14 §

Innehavaren av en lagringsanläggning ska förhandla om tillträde till lagring samt till stödtjänster i anslutning till lagring och nätinnehava-

ren om tillträde till lagring av gas i rörledning samt stödtjänster i anslutning till lagringen med naturgasföretag och kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, om tillträde är tekniskt och ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla en effektiv tillgång till nätet samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Innehavaren av ett lagringssystem samt nätinnehavaren ska publicera uppgifter om vilka lagringsanläggningar eller delar av sådana anläggningar det finns tillträde till och vilka möjligheter det finns att lagra gas i rörledning samt informera naturgasmarknadsmyndigheten om detta.

(2 och 3 mom. som i RP)

2 a kap.

Överföringsnätsinnehavares oberoende och säkerställande av det

1—6 § (Som i RP)

3 kap.

Systemförpliktelser och utredning av naturgashandeln

2, 2 a, 2 b och 3 a § (Som i RP)

4 kap.

Naturgasleverans och naturgasförbrukarens ställning

1 § (Som i RP)

2 §

En naturgasleverantör ska ha offentliga villkor och priser för försäljning av naturgas samt grunder för hur de fastställs för de kunder som omfattas av leveransskyldigheten. De får inte innehålla oskäligen villkor eller villkor som begränsar konkurrensen inom naturgashandeln.

Försäljningsvillkor som riktas till konsumenterna ska dessutom meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtal. (Nytt)

Naturgasleverantören ska ge in de försäljningsvillkor, försäljningspriser och grunder för deras fastställande som avses i 1 mom. till naturgasmarknadsmyndigheten innan de införs. Myndigheten får utfärda närmare bestämmelser om vilka uppgifter om villkoren, priserna och grunderna den ska tillställas, hur de ska specificeras och hur de ska ges in. (Nytt)

Naturgasleverantören ska publicera uppgifter som beskriver den genomsnittliga prisnivån på naturgas på det sätt som naturgasmarknadsmyndigheten bestämmer.

2 a §
(Som i RP)

3 §
(1 och 2 mom. som i RP)

Naturgasleverantören ska erbjuda konsumenterna olika sätt för betalning av räkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. Villkoren för betalnings-sätten får beakta skäligena skillnader i de kostnader som distributionsnätinnehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om naturgasleverantören erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens kalkylerade årliga naturgaskonsumtion.

(4 mom. som i RP)

5 § (Ny)

Om försummelsen av betalningen har berott på konsumentens betalningssvårigheter som han har råkat i till följd av en svår sjukdom, arbetslöshet eller någon annan särskild omständighet, huvudsakligen utan att själv vara orsak till dem, får distributionen eller leveransen av naturgas

avbrytas tidigast två månader efter den dag då avgiften förföll till betalning. (Nytt 2 mom.)

6 §
(Som i RP)

7 §
(1 och 2 mom. som i RP)

Tjänsteleverantören ska underrätta konsumenten om ändringar i avtalsvillkoren på ett överskådligt och lättbegripligt sätt senast 30 dagar innan ändringen träder i kraft. Om tjänsteleverantören ändrar avtalsvillkoren och konsumenten inte godtar de nya villkoren, har konsumenten rätt att säga upp avtalet. Också denna rättighet ska nämnas i det avtal som ingås med konsumenten.

5 kap.

Åtskiljande av verksamheter

7 §
(Som i RP)

6 kap.

Tillstånd och anmälningar

3, 5 och 8 §
(Som i RP)

7 kap.

Styrning och tillsyn

1 §
(Som i RP)

8 kap.

Skadestånd och straff

1 §
(Som i RP)

9 kap.
Särskilda bestämmelser

2 och 4 §
(Som i RP)

5 §

Om en sökande beviljas undantagslov som avses i 2 kap. 4 (*utesl.*) §, ska naturgasmarknadsmyndigheten iaktta det förfarande som nämns i artikel 48.2 i naturgasmarknadsdirektivet.

När natugasmarknadsmyndigheten har tagit emot en ansökan om undantag enligt 2 kap. 4 a § eller meddelat sitt beslut i ett sådant ärende ska

myndigheten iaktta förfarandet i artikel 36.4, 36.8 och 36.9 i naturgasmarknadsdirektivet. (Nytt)

6 §
(Som i RP)

- (1 punkten som i RP)
2. (*Utesl.*)
(2—4 punkten som 3—5 punkten i RP)
6. (*Utesl.*)
(5 punkten som 7 punkten i RP)
8. (*Utesl.*)

3.

Lag

om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.
Allmänna bestämmelser

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
(1—3 punkten som i RP)

4) **icke-hushållskund** fysisk eller juridisk person, inklusive elgrossister och elproducenter, som köper el eller naturgas som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning, (Ny)

(5 punkten som 4 punkten i RP)
(2 mom. som i RP)

2 kap.
Energimarknadsverkets uppgifter

4 och 5 §
(Som i RP)

6 §

Energimarknadsverkets uppgifter som nationell energitillsynsmyndighet

Energimarknadsverket ska i egenskap av den nationella energitillsynsmyndighet som avses i Europeiska unionens lagstiftning om el- och naturgasbranschen i synnerhet

(1 punkten som i RP)

2) säkerställa att innehavarna av el- och naturgasnät samt andra företag inom el- och naturgasbranschen fullgör sina skyldigheter enligt den nationella lagstiftningen och unionens lagstiftning och i överensstämmelse med sin behörighet

besluta om nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens på elmarknaden och naturgasmarknaden och säkerställa att marknaderna fungerar korrekt,

(3—9 punkten som i RP)

10) övervaka om det inom elbranschen och naturgasbranschen förekommer avtalspraxis som begränsar konkurrensen och exklusivitetsklausuler som gäller icke-hushållskunder,

(11—20 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

7 och 8 §
(Som i RP)

3 kap.

Energimarknadsverkets behörighet i tillsyns- ärenden

9 §
(Som i RP)

10 §

Villkor och metoder fastställda av Energimarknadsverket

(1 mom. som i RP)

I beslutet om fastställande av de metoder som ska iakttagas vid prissättningen kan det bestämmas om

(1—3 punkten som i RP)

4) mål som sporrar till effektivisering av nätverksamheten, *främjande av marknadsintegration*, förbättrande av näsäkerheten och *till främjande av tillhörande forskning samt* till utvecklande av nätet och sättet för hur målen bestäms samt de metoder enligt vilka målsättningen tillämpas i prissättningen,

(5 punkten som i RP)

(3 mom. som i RP)

11—15 §
(Som i RP)

4 kap.

Påföljder

16 §

Påföljdsavgift

En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligt eller av oaktsamhet (1—3 punkten som i RP)

4) bryter mot eller underlåter att iaktta en bestämmelse om skyldighet att anmäla en affärstransaktion eller åtgärd eller bevarande av uppgifter som ingår i en förordning eller ett beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av artikel 11.10 eller 40.4 i elmarknadsdirektivet,

5) bryter mot eller underlåter att iaktta en bestämmelse om skyldighet att anmäla en affärstransaktion eller åtgärd, om åtskillnad av systemansvariga för lagringssystem eller om bevarande av uppgifter vilken ingår i en förordning eller ett beslut om riktlinjer som kommissionen antagit med stöd av artikel 11.10, 15.3 eller 44.4 i naturgasmarknadsdirektivet,

(6—8 punkten som i RP)

(2—4 mom. som i RP)

17—20 §
(Som i RP)

5 kap.

Energimarknadsverkets övervakning av kon- cessioner

21—25 §
(Som i RP)

6 kap.

Samarbete mellan myndigheter

26—28 §
(Som i RP)

7 kap.

Procedurer29—32 §
(Som i RP)

33 §

Överensstämmelse med riktlinjerna

(1 mom. som i RP)

Om Energimarknadsverket anser att ett sådant beslut av den nationella tillsynsmyndigheten i någon annan EES-stat som är relevant för den gränsöverskridande el- eller naturgashandeln inte stämmer överens med kommissionens förordning eller beslut om riktlinjerna, får den informera kommissionen om detta inom två månader från den dag då den nationella tillsynsmyndigheten i den andra EES-staten har meddelat sitt beslut. Dessutom kan Energimarknadsverket be byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter yttra sig över om den beslutet av den andra EES-statens nationella tillsynsmyndighet stämmer överens med kommissionens förordning eller beslut om riktlinjerna. (Nytt)

34 och 35 §
(Som i RP)

8 kap.

Ändringssökande36—38 §
(Som i RP)

9 kap.

Ikraftträdande

39 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2013. (Utesl.)

40 §
(Som i RP)41 §
(Utesl.)42 §
(Utesl.)**4.****Lag****om Energimarknadsverket**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Uppgifter

(1 mom. som i RP)

Energimarknadsverket sköter de uppgifter som föreskrivs för verket i (1—12 punkten som i RP)

13) lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012),

14) lagen om biodrivmedel och flytande bio-bränslen (/). (Ny)

(3—6 mom. som i RP)

2—8 §
(Som i RP)

6.

Lag

om ändring av 71 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 71 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008), sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 194/2011 och 752/2012 *och* 254/2013, en ny 11 *b*-punkt som följer:

71 §
Rätt och skyldighet att lämna ut information

11 b)
(11 b-punkten som 11 a-punkten i RP)

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

Ikraftträdande
(Som i RP)

Helsingfors den 11 juni 2013

I den avgörande behandlingen deltog

pj. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Teuvo Hakkarainen /saf (delvis)
Harri Jaskari /saml
Johanna Karimäki /gröna
Miapetra Kumpula-Natri /sd (delvis)
Jukka Kärnä /sd

Eero Lehti /saml (delvis)
Jari Myllykoski /vänst
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf (delvis)
ers. Lauri Heikkilä /saf
Jukka Kopra /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.

RESERVATION 1

Motivering

I det stora hela kan vi understödja målen enligt propositionen. Det finns all anledning att uppfylla kraven i EU:s tredje inre-marknadspaket i fråga om överföring av både el och gas. Det är också mycket viktigt att förbättra distributions- och leveranssäkerheten i fråga om el.

I fråga om de väsentliga ändringar som inre-marknadspaketet kräver tillstyrker vi propositionen.

De extrema väderfenomenen har ökat de senaste åren, vilket inneburit att eldistributionen drabbats av störningar och dessutom lett till synnerligen stora materiella förluster. I vissa delar av Finland har elavbrotten kunnat pågå till och med i flera dygn.

Enligt uppskattningar kommer dessa fenomen att öka ytterligare i framtiden. Om inte distributionen tryggas bättre kommer kostnaderna för störningarna uppskattningsvis att stiga till flera miljarder euro på ett årtionde.

Genom propositionen blir de systemansvariga för överföringssystemet (överföringsnätinnehavare) skyldiga att förbättra leveranssäkerheten i elnätet och att skapa bättre beredskap för störningar. Samtidigt påförs nätinnehavarna en skyldighet att informera bättre om störningar. Standardsättningen till kunderna höjs.

De utskottsändringar som gäller övergångstiderna för genomförande av skyldigheterna är motiverade. Nätinvesteringarna på 3,5-5,5 miljarder euro kommer att höja överföringspriserna kännbart och därmed också totalpriset på el.

Även efter ändringen kommer skillnaderna i överföringskostnader att öka stort mellan olika delar av landet. De lägsta överföringskostnaderna i hela landet ligger i dagens läge på 2,8 cent/kWh och de högsta på omkring 10 cent/kWh i en normal höghuslägenhet, men propositionen kommer enligt uppskattning som mest att höja kostnaderna med nästan 5 cent/kWh.

I praktiken kommer de lägsta kostnaderna i exempelfallet då att ligga på cirka 3 cent/kWh och de högsta utifrån propositionen på t.o.m. mer än 15 cent/kWh. Och även efter utskottets ändringar på 13-14 cent/kWh.

Den genomsnittliga kostnaden för elöverföring till typiska småhus har legat på ca 3,5 cent/kWh för den fjärdedel av kunderna som kommer billigast undan, medan den i genomsnitt legat på omkring 5 cent/kWh för den fjärdedel som betalar mest. Utifrån vad regeringen föreslår kommer skillnaderna mellan de olika fjärdedelarna att öka stort. Genomsnittspriset för den minst betalande fjärdedelen kommer att stiga till drygt 4 cent/kWh och för den mest betalande till omkring 9 cent/kWh. De högsta överföringskostnaderna för småhusägare kommer att stiga till 11—12 cent/kWh.

Inför en utjämningsersättning

Elöverföring är monopolverksamhet och viktig grundläggande infrastruktur för den normala försörjningen, och då bör kostnaderna ligga på något så när samma nivå på olika håll i landet. Exempelen ovan talar sitt tydliga språk: detta är inte vad kan vänta oss. I stället blir skillnaderna flerfaldiga mellan dem som behöver el i olika delar av landet. Det är inte acceptabelt.

Vi anser att regeringen med det snaraste måste lämna riksdagen en proposition där kostnaderna för elöverföring jämnas ut särskilt med avseende på den el som behövs för permanent boende och företagsverksamhet. Skillnaden i överföringskostnader inom samma användargrupp får enligt vår uppfattning inte stiga till mer än det dubbla och skillnaden mellan den översta och den understa konsumentfjärdedelen får inte vara mer än 50 %. I praktiken innebär det att de största skillnaderna mellan överföringspriserna kommer att ligga kvar ungefär på dagens nivå.

Det finns olika sätt att jämna ut skillnaderna på. Ett alternativ är att göra utjämnningen inom en

bransch. Ett annat och det som vi närmast anser bör komma i fråga är en utjämningsersättning som betalas av statens elskatteintäkter. Den kan betalas för att sänka de högsta överföringskostnaderna.

Vi föreslår därför att riksdagen godkänner följande uttalande i motiveringen: Riksdagen godkänner lagförslaget, men förutsätter samtidigt att regeringen med det snaraste bereder en proposition i syfte att jämna ut kostnaderna för elöverföring. *(Reservationens förslag till uttalande)*

Definitionen av stamnät måste ändras

Regeringen föreslår en precisare definition av stamnät i samband med att inremarknadspaketet sätts i kraft.

Vi accepterar att definitionen blir mer exakt och att tydlig skillnad görs mellan stamnät och regionnät. Men samtidigt kan vi inte acceptera den lösning som regeringen föreslår.

Enligt propositionen ska alla radiella ledningar med en spänning på 220 och 400 kilovolt, dvs. i praktiken alla ledningar med en spänning på mer än 110 kilovolt ska höra till stamnätet, också de som länkar samman distributionsnätet med stamnätet.

Regeringens förslag kommer att innebära en stor förändring av rådande praxis och av tolkningen av vad stamnätet är. Definitionen är kanhända tekniskt tydlig, men den beaktar inte skillnaderna mellan olika typer av överföringsnät.

Faktum är att också högspänningsnät, särskilt radiella nät, under vissa omständigheter kan vara av lokal karaktär, dvs. avsedda för lokal elförbrukning. Detta gäller exempelvis Helsing-

forsudden och dess högspänningsnät för eldistribution. Nätet har ingen nämnvärd betydelse för den landsomfattande elöverföringen till och från olika delar av landet. Det uppfyller inte kriteriet för att anses vara rikstäckande i fråga om användningsändamål och geografisk täckning. Det har karaktären av ett nät som svarar för den lokala förbrukning. Därför bör det anses vara ett lokalt distributionsnät och inte ett nationellt överföringsnät.

I praktiken är skillnaden stor mellan definitionerna av distributionsnät och stamnät i fråga om både utvecklingsskyldighet och framför allt kostnadsbelastningen för överföring. Om de högspänningsnät för eldistribution som bygg på Helsingforsudden definieras som stamnät kommer alla elanvändare i hela landet att delta i kostnaderna. Detta vore orättvist och fel.

Vi föreslår därför ett nytt moment i 31 § i lagförslag 1 med följande lydelse: "Till stamnätet räknas ändå inte sådana högspänningsnät för eldistribution som i praktiken används för lokal förbrukning och som inte omfattas av en riksomfattande överföringsplikt." *(Reservationens ändringsförslag)*

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet men 31 § i lagförslag 1 med ändringar (Reservationens ändringsförslag) och

att riksdagen godkänner ett uttalande (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens ändringsförslag

1.

31 §

Definition av stamnät och fastställande av de elledningar och anläggningar som hör till stamnätet

(1 mom. som i EkUB)

Till stamnätet räknas ändå inte sådana högspänningsnät för eldistribution som i praktiken används för lokal förbrukning och som inte om-

fattas av en riksomfattande överföringsplikt.
(Nytt)

(3—5 mom. som i RP)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste bereder en proposition i syfte att jämna ut kostnaderna för elöverföring.

Helsingfors den 11 juni 2013

Mauri Pekkarinen /cent
Arto Pirttilahti /cent

RESERVATION 2

Motivering

El är något vi absolut behöver i dagens Finland. Det är ytterst svårt att leva utan el. Dessutom är vår industri energiintensiv och den behöver säker tillgång till energi till skäligt pris för sin konkurrenskraft. Därför är det ytterst oroväckande att slutsumman på elräkningen har stigit märkbart den senaste tiden och det ser ut som om den skulle fortsätta att stiga. Det kommer regeringens beslut att höja elskatten vid ingången av 2014 att se till, liksom också den aktuella propositionen med förslag till elmarknadslag.

Ekonomiutskottet har i ett tidigare utlåtande (EkUB 56/1994 rd) bekräftat den grundläggande principen för inkomstfinansiering: "Regeringen avser uppenbarligen att de avgifter som nätinnehavarna tar ut bör svara mot kostnaderna för att upprätthålla nätverksamhet och näten. Därutöver har elnätsinnehavaren rätt att förvänta sig ett resultat som tillåter att nätet vidareutvecklas, ...".

Det är fråga om reglerad affärsverksamhet. Kraven i propositionen kan leda till att vissa nätföretag behöver rekapitaliseras. Om lagstiftningen medför att reglerad affärsverksamhet behöver rekapitaliseras är den problematisk med avseende på egendomsskyddet. Därför borde grundlagsutskottet ha betts om ett utlåtande.

Det primära syftet med reformeringen av elmarknadslagen, att öka elleveranssäkerheten, är bra, men samtidigt kommer en del av elbolagen att ha kablingskostnader flera miljarder under de följande årtiondena. Dessa kostnader kommer att märkas i priserna på elöverföringen och det är konsumenterna som betalar. Överföringsprisets andel av elräkningen är stor redan nu och den

växer ytterligare tack vare regeringen. Det kan vi sannfinländare inte godkänna.

Vi kan heller inte godkänna att lagändringen i praktiken behandlar medborgarna olika beroende på inom vilket elbolags ansvarsområde de råkar bo. I värsta fall kan detta innebära att överföringspriserna kan variera stort till och med mellan dem som bor i samma stad. I praktiken åläggs elbolagen att ersätta sina kraftledningar med elkablar. I inre Finland finns det många elbolag vars elnät till 90 % består av luftledning- ar. På detta kommer den svåra terrängen, långa elledningar och färre invånare. I framtiden kommer dessa medborgare att få betala skyhöga priser för sin elöverföring. I Helsingfors består elnätet redan nu av kablar och därmed behöver helsingforsborna inte stå för dessa kostnader. Ändå tänker regeringen låta landets alla skattebetalare stå för Helsingfors nya interna matarkabel genom den nya definitionen av stamnät.

Lagändringen flerdubblar överföringspriserna på många håll i landet på ett sätt som innebär att medborgarna och, ännu värre, också företagen väljer hemort beroende på priset på elöverföring. Det är ett välkänt faktum att konsumenterna inte kan välja elöverföringsbolag. Därför finns det anledning att försöka motverka regional ojämlikhet med någon typ av system för utjämning av kostnaderna för kabelläggnings, exempelvis via energiskatt.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Helsingfors den 11 juni 2013

Kaj Turunen /saf
Teuvo Hakkarainen /saf
Lauri Heikkilä /saf